

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1979 | ΑΡΙΘ. 21

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1979

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ

Πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς καθ' ἑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς

Τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέσα σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀμφισβητήσεων πού ζοῦμε, ἦταν φυσικὸ νὰ ἀμφισβητηθῆ καὶ τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀμφισβήτησι αὐτὴ ἀπὸ ἀνθρώπους πού δὲν ἔζησαν ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς τῆς Χριστιανικῆς κατηχήσεως δὲν μᾶς ξενίζει. Αὐτὸ πού ἰδιαίτερα μᾶς θλίβει, εἶναι ἡ ἀμφισβήτησι πού προέρχεται ἀπὸ κύκλους πού δὲν θὰ ἔπρεπε. Μιὰ ἀμφισβήτησι ὅμως τῆς ἀποστολικῆς καὶ κατηχητικῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη τραγικὲς ἐπιπτώσεις εἰς τὸ ὅλο ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς διακονίας τοῦ κόσμου, γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσι τῆς ἀμφισβήτησεως καὶ ἀμφιβολίας γιὰ τὴν ἀγαθὴ σκοπιμότητα τοῦ ἔργου τῆς κατηχήσεως τῶν παιδιῶν μας, θέλουμε πατρικῶς νὰ ἀντιτάξωμε τὰ ἐξῆς ἀναμφισβήτητα στοιχεῖα καὶ ἀπὸ πλευρᾶς θεολογικῆς καὶ ἀπὸ ἐπόψεως ἱστορικῆς. Ἡ κατήχησι ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια ἔργα τῶν Ἀποστόλων καὶ γιὰ

τὴν ἐπέκτασι τῆς πίστεως καὶ γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μὲ ἔμφρασι τονίζει τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς μιᾶς φιλανθρώπου κατηχήσεως πού ἄσκησε γιὰ ἐκείνους πού ἦσαν ἀκόμη «νήπια» ἐν Χριστῷ: «γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα, οὐπω γὰρ ἐδύνασθε» (Α' Κορινθ. 3,2). Καὶ μέσα στὰ πολλαπλὰ καὶ ὑψίστα καθήκοντά του γιὰ τὴν ἐπέκτασι τῆς πίστεως «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», γιὰ τὴν ὀργάνωσι καὶ οἰκοδομὴ τῶν Ἐκκλησιῶν πού ἴδρυσε, γιὰ τὴν ἐπίλυσι τῶν μεγάλων πνευματικῶν καὶ ποιμαντικῶν προβλημάτων τῶν πιστῶν, ποτὲ δὲν ἀγνόησε καὶ δὲν παραμέλησε καὶ τὸ κατηχητικὸ ἔργο, γιὰτὶ μέσα στοὺς σκοποὺς τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς του ἦταν καὶ ἡ διαρκὴς καὶ ἐπίπονη προσπάθεια «ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω» (Α' Κορινθ. 14,19), ὅπως λέγει ὁ ἴδιος μὲ περισσὴ καὶ ταπεινὴ καύχησι.

Αὐτὴ τὴν βιβλικὴ παράδοσι τὴν παρέλαβε καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν διετήρησε μέσα στὸ ποικίλο ἔργο της, μὲ ἱερὴ συνέπειαι. Ὁ εὐαγγελισμὸς καὶ ἡ κατήχησι εἶναι δύο ἔργα ἀδιαχώριστα καὶ

αδιαμφισβήτητα μέσα στην μακραίωνα ζωή της Ἐκκλησίας. Ἐχρησιμοποιήθηκε για τὴν ἀπόσπασι τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία (Βλ. Β' Κλήμεντος 17,1) καὶ για τὴν εἴσοδο αὐτῶν στὴν ἀληθινὴ πίστη (Ἰωάν. Χρυσόστομος, Ὁμιλία 36,3 στὴν Α' Κορινθ.). Τὸ κατηχητικὸ ἔργο ἐθεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἓνα φυτώριο για νὰ φυτευθοῦν καὶ καλλιεργηθοῦν οἱ «νέοφυτοι» τῆς πίστεως (Γρηγορίου Νύσσης, Κατὰ Εὐνομίου, 2). Ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν, ἡ αὔξησι στὴν πίστι ἦταν ἔργο καὶ πάλι τῆς κατηχήσεως (Κλήμεντος, Παιδαγωγὸς 1,6 καὶ Εὐσεβίου, Ἐκκλ. Ἱστορία 18,5). Ἀκόμη καὶ οἱ ποικιλόμορφες αἰρέσεις καὶ οἱ καταλυτικὲς συνέπειες τοῦ ἔργου τους πάλι ἀντιμετωπίστηκαν μὲ τὸ ἔργο τῆς Κατηχήσεως (Ἐπιφανίου, Κατὰ Αἱρέσεων 2,1 PG 41, 1073A).

Ἡ κατήχησι προτιμήθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἰδιαίτερα στὸ ἔργο της πρὸς τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους, ἐξαιτίας τῆς εὐληπτότητος τῶν νοημάτων καὶ τῶν δογμάτων ποὺ χρησιμοποιεῖ. Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἀκόμη χρόνους τῆς Ἐκκλησίας ἐθεωρήθηκε ἡ κατήχησι ὡς «πρῶτὴ τῆς ψυχῆς τροφή» καὶ ὡς «τροφή ἀπλή, ἀληθὴς καὶ αὐτοφυῆς πνευματικὴ» (Κλήμεντος, Στρωματεῖς, 5,10 καὶ Παιδαγωγὸς 1,6). Ἔτσι τὸ ἔργο τῆς κατηχήσεως ἐδημιούργησε μιὰ ζωντανὴ παράδοσι στὴν ὅλη διδακτικὴ καὶ ποιμαντικὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Χώρα μας καὶ ἡ Ἐκκλησία μας καλοῦνται σήμερα νὰ διαδραματίσουν ἓνα σπουδαῖο ρόλο στὴν παγκόσμια καὶ ἰδιαίτερα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα τῶν λαῶν. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνο πολιτικὸ, κοινωνικὸ καὶ οἰκονομικὸ. Πιστεύου-

με ὅτι ὡς λαὸς καὶ ἔθνος μὲ παράδοσι αἰῶνων πολιτισμοῦ καὶ μὲ μιὰ θρησκευτικὴ πίστι ποὺ φθάνει βαθειὰ στὶς πατερικὲς καὶ βιβλικὲς ρίζες, καλεῖται ὁ καθένας μας ἰδιαίτερα νὰ δώσωμε τὴν μάχη τῆς ἐπιβιώσεως καὶ τῆς προσφορᾶς μας εἰς τοὺς ἄλλους, στὸν πνευματικὸ αὐτὸν χῶρο. Τὸ Κράτος κάνει ἤδη τὸ χρέος του καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀφυπνίσῃ τὴν συνείδησι τοῦ λαοῦ μας στὶς ἀξίες τῆς παραδόσεως τῆς φυλῆς μας καὶ τοῦ ἔθνους μας. Αὐτὸ μᾶς ἐδείξε καὶ τὸ «ἔτος παραδόσεως» ποὺ ἐπρογραμματίισε τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας για τὸ Σχολικὸ Ἔτος ποὺ πέρασε. Τώρα χρειάζεται καὶ ἐμεῖς ὡς Ἐκκλησία, μέσα σ' αὐτὸ τὸ νέο κατηχητικὸ ἔτος, νὰ προγραμματίσωμε, στὸν ἴδιο παιδικὸ καὶ νεανικὸ χῶρο, ἓνα ἔτος πνευματικῆς ἐπαγρυπνήσεως καὶ κατηχητικῆς δραστηριότητος, για τὴν ἀνακάλυψι καὶ ἐμπέδωσι καὶ πάλι τοῦ ἀληθινοῦ πνεύματος τῆς κατηχητικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας μας, για τὴν προσφορὰ στοὺς ἄλλους τῆς μεγάλης καὶ λαμπρῆς παραδόσεως, «τῆς τῶν Πατέρων κατηχήσεως» (Νείλου, Ἐπιστολὴ 4,1, PG 79,549D).

Ἀγαπητοί μου,

Κατὰ τὴν σημερινὴ ἑναρξὶ τῶν Κατηχητικῶν μαθημάτων, κατανοοῦντες οἱ πάντες τὴν μεγάλη εὐθύνη για τὴν σωστὴ πορεία τῶν παιδιῶν μας, σᾶς παρακαλῶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς πατρικῆς μου καρδιάς νὰ βοηθήσετε τὴν Ἐκκλησία μας στὴν μεγάλη της προσπάθεια.

Διάπυρος εὐχέτης σας πρὸς Κύριον

* Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΣΗΜ. Ἡ παροῦσα ἀνεγνώσθη κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς 14ης Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ*

«Υμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ» (Λουκᾶ ἡ', 10).

Εἰς τὸν Χριστὸν ἀνήκουν οἱ λόγοι οὗτοι. Καὶ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἱεροῦ Ἐδαγγελίου ἠχοῦσθησαν καὶ πάλι σήμερον. Πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ πρὸς τοὺς μετ' αὐτοὺς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας οἰκείους τῆς πίστεως ἀπηρθύνετο. Περὶ τῆς γνώσεως τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ ὁμίλει. «Εἰς σὰς ὅσους ἔχετε ἐνδιαφέρον καὶ καλὴν διάθεσιν ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς χάρις νὰ μάθετε τὰς μυστηριώδεις ἀληθείας τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ», εἶπεν.

Μαζαριώτατε,

Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ,

Ἐντιμώτατοι,

Εὐλαβὲς ἐκκλησίασμα,

Ὁ ἀποκαλυπτικὸς οὗτος λόγος τοῦ Κυρίου, ἀλήθεια αἰώνιος καὶ ἐπιβεβαιωμένη ἐντὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐπίκαιρος σήμερον. Ἀφροῦ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, συνηθροισμένοι μετὰ πρόσκλησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξων Πατριαρχείων καὶ Ἐκκλησιῶν τελοῦμεν πανορθόδοξον θείαν Λειτουργίαν, ὡς ἀπαραίτητον μυστηριακὴν καὶ χαρισματικὴν ἑναρξιν τοῦ εἰδικοῦ ἑορτασμοῦ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.

Ποιμένες, ἱεράρχαι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, διαπρεπεῖς καθηγηταὶ καὶ θεράποντες τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης τῆς θεολογίας καὶ λαὸς εὐσεβῆς ἀναγόμεθα διὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μυστηριακοῦ περιεχομένου τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν Χριστόν, ὅστις καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστοὺς τῆς ἀντιπατικῆς αὐ-

τῆς ἐποχῆς «δέδωκε γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

★

Συνοπτικῶς λέγομεν,* ὅτι πᾶσαι αἱ μυστηριώδεις ἀλήθειαι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐμπεριέχονται εἰς τὸ μυστήριον τῆς ὑπερφυσικῆς θείας Ἀποκαλύψεως, εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας. Καὶ αὕτη ἡ φυσικὴ θεία ἀποκάλυψις, ἐγγεγραμμένη εἰς τὴν τάξιν καὶ σκοπιμότητα τῆς ὁρατῆς δημιουργίας, κατὰ δὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐνδότερον τοῦ ἀνθρώπου ὡς μικροκόσμος ἐν μέσῳ τῆς ὅλης δημιουργίας, ὁλοκληροῦται καὶ τελειοῦται ὑπὸ τῆς ὑπερφυσικῆς θείας Ἀποκαλύψεως. Ἐντὸς αὐτῆς ὁ Θεὸς εἴτε δι' ἐκτάκτων γεγονότων, ἐκ τῶν ὁποίων μέγιστον καὶ ἀνυπέροβλητον παραμένει ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου, εἴτε διὰ τρόπων οἱ ὅποιοι διεκφεύγουν τὴν λειτουργίαν τῶν φυσικῶν νόμων ἐπικοινωνίας μετὰ σκευῶν τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἀποκαλύπτει τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν καὶ διανοίγει ὑπερφρεῖς ὁδοὺς πρὸς σωτηρίαν.

Τοιοτοτρόπως διὰ λόγους ἀπλουστεράς μεθοδολογίας καὶ εὐκολωτέρας προσλήψεως τῶν ὄσων ἐνώπιον ἡμῶν ἐκτίθενται δύνανται νὰ διαχωρισθοῦν αἱ ὑπερφρεῖς ἀλήθειαι τῆς πίστεως εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ μυστήριον —γεγονός τῆς σωτηρίας— θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλήθεια, ἡ ὁποία μαρτυρεῖται μυριολέκτως εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν καὶ βεβαιοῦται ὑπὸ τῆς Ἱστορίας, εἶναι ὅτι ὁ Κύριος ἰδρυσεν ἐπὶ γῆς πνευματικὴν βασιλείαν ὡς διδάσκαλον τῆς ἀληθείας καὶ ταμιοῦχον τῆς χάριτος. Αἱ προφητεῖαι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προαγγέλλουν ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἰδρῦσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἀκατάλυτον καὶ καθολικὴν βασιλείαν, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ὑπερβάλῃ καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τὴν Ἰουδαϊκὴν θεοκρατίαν. Εἰς δὲ τὴν Καινὴν Διαθήκην ὁ μὲν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς προκηρῦσ-

* Ὁ Λόγος οὗτος ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον θείαν Λειτουργίαν, τὴν τελεσθεῖσαν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Κυριακὴν 14ην Ὀκτωβρίου 1979. Ἡ Λειτουργία ἐκείνη καὶ ὁ ἐνταῦθα δημοσιευόμενος κηρυγματικὸς Λόγος ἀπετέλεσαν τὴν ἑναρξιν τοῦ Προγράμματος εἰδικοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ὁ Λόγος μετεδόθη ἀκέραιος κατὰ τὴν ἐκφώνησίν του ὑπὸ τοῦ Ἑθνικοῦ Ραδιοφωνικοῦ δικτύου.

* Διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος Λόγου ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς πηγαὶ αἱ ἐξῆς συγγραφαί: 1. Δογματικὴ, Χρήστου Ἀνδρούτσου. 2. Δογματικὴ, Παναγιώτου Τρεμπέλα. 3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Κωνσταντίνου Στεφανίδου. 4. Ἡ Ὁρθόδοξία, Πάβλου Εὐδοκίμου. 5. Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος, Ἰουστίνου Πόποβιτς καὶ 6. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς, Παναγιώτου Χρήστου.

σει «ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», ὁ ἴδιος δὲ ὁ Χριστὸς ὑπόσχεται τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας «ἧς οὐ κατισχύσουσιν αἱ πύλαι τοῦ Ἄδου» καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐξέχεε τὸ αἷμα αὐτοῦ. Αὐτὴν δὲ καὶ ἰδρύει ἀφοῦ ἐξέλεξε, προπαρεσκεύασε καὶ κατήρτισε τοὺς Ἀποστόλους εἰς ὄργανα τῆς ἀπολυτρωτικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας του θεμελίους λίθους. Καθιέρωσε δὲ τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε κατήλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ τοὺς μαθητάς, καὶ ἐδέχθησαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν «ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχιλίας». Οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἰδρύνοντες κατὰ τόπους Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ ὁμολογοῦν ἑαυτοὺς μὲν ὡς συνεργοὺς καὶ οἰκονόμους ἢ λειτουργοὺς τοῦ Κυρίου, τὸν δὲ Κύριον ὡς ἰδρυτὴν καὶ ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Πολλὰ ἱερά κείμενα ἀμιλοῦν περὶ τούτου· «Ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ... Τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ» (Ἐφ. α', 4. γ', 9). Ἡ προῦπαρξις τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ ὑπογραμμίζει τὸν μεταϊστορικὸν χαρακτῆρα αὐτῆς. Ἐνῶ ὅλοι αἱ μορφὰ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς εἶναι ἐνδεχόμεναι, δύναται δηλαδὴ νὰ ὑπάρχουν ἢ νὰ μὴ ὑπάρχουν ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν, ἡ Ἐκκλησία ἀντιθέτως δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ εἰσβάλλει ἐντὸς τοῦ κόσμου, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ γένεσις αὐτῆς εὐρίσκεται ἀλλαχού. Ἡ Ἐκκλησία κατέρχεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ τὰ προκατεστημένα ὄντολογικὰ βάθη τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ βαθμιαία φανέρωσις τοῦ ἀποκεκρυμμένου, τὸ ὁποῖον κατευθύνεται πρὸς «τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφ. α', 23). «Ὅλα τὰ πλάσματα, ἐπίγεια, καταχθόνια καὶ οὐράνια, γονυπετοῦν καὶ συγκλίνουν εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ totus Christus, «παντὸς τοῦ Χριστοῦ».

Ἡ ὁρατὴ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον ἡ ὁρατὴ κοινωνία τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ «τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ χάρις τῶν μυστηρίων» Αὐτὴ ἡ ὁρατότης εἶναι ὁ τόπος τοῦ ἀοράτου, τῆς ἀδιακόπου «ἐπιφανείας» του. Αὐτὴ ἡ ὁργανικὴ ἐνότης διέπει τὸ ἐν καὶ μοναδικὸν καταστατικὸν τῆς στρατευομένης καὶ τῆς θριαμβευομένης Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία ὁργανωσις, δὲν εἶναι ἡ ὁργανωμένη ἀνθρώπινη ζωὴ, δὲν εἶναι ἀκόμη ἡ ὁργανωμένη χάρις, πολὺ περισσότερο δὲν εἶναι ἡ ἐπιτυχῶς ἢ ἀνεπιτυχῶς διηρθρωμένη διοίκησις. Εἶναι ὁργανισμὸς θεανδρικός, ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου, καὶ αὐτὸς ὁ χαρακτῆρ καθορίζει τὴν δομὴν τῆς ὡς μυστηριακῆς κοινότητος. Τὰ ἐπὶ μέρους μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι σημεῖα, ἀλλ' αἱ πηγαὶ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἀνήκουν εἰς τὸ «εἶναι» καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἰδίαν τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο λατρεύουσα κοινότης. Ἡ λατρεία ἔρχεται πρῶτη. Ἀκολουθεῖ ἡ διδασκαλία καὶ ἡ πειθαρχία. Ὁ *lex orandi* ἔχει προνο-

μιακὴν προτεραιότητα εἰς τὴν ζωὴν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ *lex credendi* ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐμπειρίας τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πνευματικῆς δράσεως. Ἡ χριστιανικὴ λατρεία εἶναι κατ' ἐξοχὴν δογματικὴ λατρευτικὴ μαρτυρία ὑπὲρ τῆς μυστηριακῆς Ἀποκαλύψεως.

«Τμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Ἡ Ἐκκλησία κατηχεῖ, ἀγιάζει, κηρύττει, ἀγγέλλει καὶ μαρτυρεῖ. Τὸ πρῶτον ὅμως ἔργον αὐτῆς εἶναι ἡ μεταστροφή τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ἐντονωτάτην σημασίαν μιᾶς μεταλλαγῆς, ἡ ὁποία ὑπερβάλλει κατὰ πολὺ ὅποιανδήποτε ἀπλὴν διανοητικὴν προσχώρησιν ἢ δοξασίαν. Ἡ διακονία τοῦ λόγου, τὸ «κήρυγμα», διέρχεται ἐκ τῆς διακονίας τῶν μυστηρίων καὶ τελειοῦται εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἐνοσηματώσεως. Τὸ ζῶν μέλος τοῦ Χριστοῦ φαίνεται ἀναγεννημένον ἐντὸς τοῦ «ζωοποιουῦ» Πνεύματος, τὸν δωρητὴν καὶ δημιουργὸν μιᾶς ὑπάρξεως ἐξ ὀλοκλήρου νέας. «Ἄγιω Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑποῦται, λαμπρύνεται τῇ Τριαδικῇ Μονάδι ἱεροκρυφίως». Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἀνθρωπολογικὸν καὶ σωτηριολογικὸν πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἶναι πρόβλημα μέγα καὶ πολυσήμαντον. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἀρχαῖον κλασσικὸν ἑλληνικὸν διῆσκον, ἡ Ἅγία Γραφὴ θέτει ὑπὸ διαφορετικὴν προοπτικὴν τὴν σύγκρουσιν τὴν ὁποίαν περικλείει ἐντὸς τοῦ τοῦ ἀνθρώπινου ὄν. Ἡ σκέψις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ Δημιουργοῦ ἀντιτάσσονται εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ κτίσματος, ἡ ἀγιότης πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς ἁμαρτίας, ὁ κανὼν πρὸς τὴν παράβασιν, ἡ ἐλευθερία πρὸς τὴν ἀναγκαιότητα. Ὁ ἀνθρώπος ἐξέρχεται ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ «ψυχὴ ζῶσα». Δὲν ἔχει ψυχὴ ἀλλὰ εἶναι ψυχὴ, εἶναι ὁ σῶμα. Ἄν ἡ ψυχὴ χαθῆ δὲν ἀπομένει τὸ σῶμα, ἀλλὰ ἡ τέφρα τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο τὸ κύριον αἷτημα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς, δηλαδὴ τοῦ ὅλου ἀνθρώπου.

Ἡ ὁδὸς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἱερὸν μυστήριον, καρπὸς τῆς θείας χάριτος καὶ τῆς προσχωρήσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν χῶρον τῆς ἐπινοίας αὐτῆς. Ἡ ἐσωτερικὴ μεταβολὴ καὶ ἡ ριζικὴ ἀλλοίωσις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῶν δυνάμεων μόνον καὶ προσπαθειῶν τοῦ ἐξασθενηθέντος ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖ δὲ ἰδιαιτέραν ἐνέργειαν καὶ παρέμβασιν φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης τοῦ θελοντος τὴν σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ παναγάθου καὶ οἰκτιρμονοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἐξεδηλώθη μὲ τὴν ἀποστολήν τοῦ Τιοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» καὶ «ἀνεκεφαλαιώσατο τὰ πάντα ἐν αὐτῷ». Ὁ ἐνανθρωπήσας Τιὸς τοῦ Θεοῦ ἐδίδαξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν θεογνωσίαν, ἀπεμάκρυνεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τῆς ἐνοχῆς, κατέστη-

σεν ἡμᾶς δικαίους καὶ ἁγίους, πραγματικὴ δι' ἡμᾶς ἀπολύτρωσις, ὡς ἀπελευθερῶν ἡμᾶς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κατεχομένους καὶ λύτρων ἑαυτὸν ἀντιδιδόνς ἡμῶν τῆς οἰκουμένης καθάρσιον» (Α' Κορ. α', 30. Ἐφεσ. α', 10).

Ἐν τοῦτοις οἱ ἄνθρωποι κατεδίκασαν τὸν Θεὸν εἰς θάνατον· ὁ Θεὸς ὁμως διὰ τῆς Ἀναστάσεώς του «καταδικάζει» τοὺς ἄνθρώπους εἰς ἀθανασίαν. Διὰ τὰ κτυπήματα τοὺς ἀνταποδίδει τοὺς ἐναγκαλισμούς· διὰ τὰς ὕβρεις τὰς εὐλογίας· διὰ τὸν θάνατον τὴν ἀθανασίαν. Ποτὲ δὲν ἔδειξαν οἱ ἄνθρωποι τόσον μῖσος πρὸς τὸν Θεόν, ὅσον ὅταν τὸν ἐσταύρωσαν. Καὶ ποτὲ δὲν ἔδειξεν ὁ Θεὸς τόσην ἀγάπην πρὸς τοὺς ἄνθρώπους, ὅσην ὅταν ἀνέστη. Οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν νὰ καταστήσουν τὸν Θεὸν θνητόν, ἀλλ' ὁ Θεὸς διὰ τῆς ἀναστάσεώς του κατέστησε τοὺς ἄνθρώπους ἀθάνατους. Ἰδοὺ τὸ μυστήριον. Διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ὠδηγήθη εἰς τὴν ἀθανασίαν. Ὁ Ἀναστάς Χριστὸς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι καὶ σήμερα ἡ Ἐσταυρωμένη Ἀγάπη. Καὶ μετὰ συμπαθείας καὶ παρακλήσεως προσβλέπει πρὸς ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτὰς τὰς ἡμέρας. Ἐπειδὴ «πάντας ἄνθρώπους θέλει σωθῆναι» ἀναμένει νὰ μὴ ἐπιμείνουν οἱ ἀρνηταὶ εἰς τὴν ἐπισφράγισιν τοῦ ἰδικοῦ των αἰωνίου θανάτου.

Τὸ ἄρρητον ἐν πολλοῖς περιεχόμενον, ὁ ἱερὸς χαρακτήρ, τὸ ἠθικὸν μέγεθος, τὸ ἄδυτον βάθος καὶ ὁ κεντρικὸς πυρῆν, τόσον τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, προσεῖλκυσαν ἀνεκαθεν μεγάλας διανοίας, ἰσχυρότατα πνεύματα καὶ ἀγαθὰς καρδίας ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι παρέδωκαν ἑαυτοὺς ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ εἰς τὸ ἔργον του.

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐπιφανῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, παραλείποντες καὶ αὐτοὺς τοὺς συγκροτήσαντας τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ ὃν μνημονεῦει σήμερον ἡ Ἐκκλησία, ἐξαιρέτως ἀναμνησκόμεθα τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Τόσον θαθέως προσεχώρησεν εἰς τὸν χῶρον τῶν ἱερῶν τῆς πίστεως μυστηρίων, ὥστε ὁ ἱερὸς ὑμνωδὸς ἀποκαλεῖ τοῦτον «μύστην» τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ.

Ὡς διανοητὴς καὶ φιλόσοφος, ὡς τῶν θεωρητικῶν καὶ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν θεράπων, ὡς συγγραφεὺς καὶ ρήτωρ, ὡς λειτουργὸς τῶν ἱερῶν μυστηρίων καὶ ἱεραργὸς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὡς ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διδάσκαλος, ὡς ἀσκητὴς καὶ κοινωνικὸς ἐργάτης, ὡς ἀγωνιστὴς τῆς πίστεως καὶ πολέμιος τῶν αἰρέσεων, ὡς παιδαγωγὸς καὶ ἐλεγκτὴς, ὡς σώφρων ἀλλὰ καὶ τολμηρὸς Ἱεράρχης, ὡς θεωρητικὸς ἐμπνευστὴς τῶν ἀληθειῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐμπράκτου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ βίου τηρητῆς, κατείχετο συνεχῶς καὶ καθ' ὅλον τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐνατενίσεως τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἡμῶν, ὑπὸ τοῦ βιωμένου θαύματος καὶ αἰωνίου μυστηρίου

τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὸ τῶν μέχρι φθορᾶς ἀδιαλείπτων ἀγώνων αὐτοῦ διὰ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

«Τῆς χάριτος ἄνωθεν ἐξ οὐρανοῦ παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκχεομένης, λέγει ὁ ἱερὸς πατήρ, εἰκότως μεταλαμβάνουσι τῆς ἀσωμάτου καὶ πνευματικῆς χορηγίας αἱ τῶν ἁγίων ψυχῶν». (Ὁμιλία εἰς τὸν ρλβ' ψαλμόν). Διαρκῆ βλέπει τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησίας πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν· «Ἐγκαίνισμὸν δὲ τῆς Ἐκκλησίας ὑποληπτέον τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ νοός, τὴν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος γινομένην τοῖς καθ' ἓνα τῶν συμπληρούντων τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» (Ὁμιλία εἰς τὸν ΚΔ' ψαλμόν).

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὡς ποταμὸς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρδεύει τὸ ἱερὸν καθίδρυμα· «Οὗτος τοίνυν ὁ ποταμὸς εὐφραίνει πᾶσαν ὁμοῦ τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ ἥτοι τὴν Ἐκκλησίαν τῶν τὸ πολίτευμα ἐχόντων ἐν οὐρανοῖς» (Ὁμιλία εἰς τὸν ΜΔ' ψαλμόν).

Πρὸς τοῦτοις ὁ ἅγιος, πιστὸς εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, παραλλήλως πρὸς τὴν καλλιεργούμενην προαγωγὴν τῶν Χριστιανῶν διὰ τὴν συνειδητὴν ζωὴν αὐτῶν ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέβλεψε κατὰ τρόπον θαυμαστὸν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν κοινωνικῶν καὶ ἰλικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ κοινωνικὴ δραστηριότης τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἶναι φαινόμενον πρότυπον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ ἀποβλέπων μονίμως εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς Οὐρανοῦ Βασιλείας αὐτοῦ, διέθεσε τὴν περιουσίαν του εἰς ἔργα ἀγάπης καὶ περιθάλψεως τῶν ἀδυνάτων. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος σημειώνει, ὅτι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλείου ἀνοικοδομηθέντα ἱδρύματα «νόσος φιλοσοφεῖται καὶ συμφορὰ μακαρίζεται καὶ τὸ συμπαθὲς δοκιμάζεται». Τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τοῦ Βασιλείου, ἔργον συνφασμένον μετὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, συμπληροῖ τὴν διάστασιν καὶ τὰς συνθήκας τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, ἐντὸς τῶν ὁποίων τελεσιουργεῖται ὁ ἁγιασμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν ὅσῳ ζῆ καὶ πορεύεται ἐπὶ τῆς γῆς.

«Τμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ ὅσα περιληπτικώτατα κατὰ τὴν διαπραγματεύσιν τοῦ μεγάλου καὶ δυσπροσίτου τούτου θέματος, ἐν συνδυασμῷ μάλιστα πρὸς τὴν μορφήν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἐξεθέσαμεν, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ λέγομεν καὶ παρακαλοῦμεν.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα,

Ἀκροαταὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀπανταχοῦ τῆς Πατρίδος ἡμῶν,

Ἄς ἀκούσωμεν τῶν λόγων τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Εἰς ἡμᾶς ἔδωκε τὴν χάριν νὰ γνωρίσωμεν τὰς μυστη-

Η ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΙΣ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ*

Κατόπιν τῶν ὧσων ἐξεθέσαμεν διατρανοῦται ἡ πίστις μας νὰ τιμῶμεν τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Μιμούμεθα οὕτω τὸν οὐράνιον καὶ τὸν ἐπίγειον κόσμον, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ὅταν καλῆ τὰ τέκνα τῆς νὰ τιμῶν τὴν Παναγίαν. Ἀληθεύουν οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ὅταν ψάλλουν εἰς αὐτὴν «... παῖσαι αἱ γενεαὶ ὡς Θεοῦ ἡμῶν Μητέρα ὀρθοδόξως μεγαλύνομεν»³⁰.

III. ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΡΕΣΒΕΥΟΥΝ ΥΠΕΡ ΗΜΩΝ.

Ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι μεγαλύνοντες τὴν Θεοτόκον, τὴν παρακαλοῦμεν συγχρόνως. Ζητοῦμεν τὰς πρεσβείας τῆς παρὰ τοῦ Υἱοῦ τῆς καὶ Θεοῦ ἡμῶν: «Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς»³¹ λέγομεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ὁρθοδόξως πράττομεν καὶ ὅταν ἀπευθυνόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Παναγίαν. Οἱ Προτεστάνται καὶ ἐπ' αὐτοῦ λέγουν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρακαλοῦμεν τὴν Παναγίαν, διότι εἰς ὁ Μεσίτης καὶ Λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Θεάνθρωπος

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 440 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

30-31. Ἐκ τῆς Ἑμνολογίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ριώδεις ἀληθείας τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. «Ἄς προχωρήσωμεν ἕνα ἐπὶ πλέον βῆμα πρὸς τὸν χῶρον τῆς λυτρωτικῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἱερῶν τῆς πίστεως μυστηρίων. Ἄς ἀξιολογήσωμεν τί μέγα καὶ αἰώνιον καὶ τί ὑπερφύεσ καὶ σωτήριον καὶ τί φιλόνηρον καὶ ἀκατάλυτον καὶ ἱερὸν Καθίδρυμα εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸ οὐράνιον τμήμα αὐτῆς, ὡς πολιτείας πνευματικῆς εὐρίσκειται ὁ Θεὸς ἐκπέμπων τὰς ἀκτῖνας τῆς χάριτος. Πέριξ αὐτοῦ παρίστανται μυριάδες ἀγγέλων, πανήγυρις πρωτοτόκων, θρόνοι ἀποστόλων, προεδρίαὶ προφητῶν, σκήπτρα πατριαρχῶν, ἱερὰ κείμενα πατέρων, στέφανοι μαρτύρων, ἔπαινοι δικαίων.

Καὶ ἡμεῖς συγκροτοῦντες τὴν ἐπὶ γῆς ἐκκλησίαν καὶ τὴν εὐχαριστιακὴν κοινότητα τῆς ὥρας αὐτῆς, ἄς βηματίσωμεν εἰς τὸν χῶρον τῆς Χάριτος τῆς θείας Λειτουργίας. Τὸ ὑποούμενον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἅγιον Ποτήριον προσφέρεται εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον, εἰς φωτισμὸν ἄδύλον καὶ λύτρωσιν αἰώνιον. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκει τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἄς κλείσωμεν εἰς τὰς καρδίας μας τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἄς κρατήσω-

Χριστὸς Ἰησοῦς. Τοῦτο ἡμεῖς δὲν τὸ ἀρνούμεθα, ἀλλὰ τὸ διακηρύσσομεν: Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἕνας ὁ Μεσίτης. Ἐνας ὁ Σωτὴρ. Ἐνας «ὁ Ἀρχιερεὺς, ὁ δυνάμενος συμπάθησαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν»³² «ὃς καὶ ἐντυγχάνει (μεσιτεύει) ὑπὲρ ἡμῶν»³³ Ἰησοῦς Χριστός. Πιστεύομεν ἀκραδάντως, ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἔστι ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»³⁴.

Ἡ βασικὴ αὐτὴ ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας δὲν ἀποκλείει τὰς προσευχὰς καὶ τὴν μεσιτείαν τῶν Ἁγίων καὶ τῶν Δικαίων πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ μετὰ θαθείας συναισθήσεως περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του ὅτι, «Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ»³⁵. Ὁ ἴδιος πάλιν λέγει: «... τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω»³⁶. Ἐδῶ,

35. Α' Τιμ. α' 15.

32. Ἐβρ. δ' 15.

33. Ρωμ. η' 34.

34. Πράξ. δ' 12.

36. Α' Κορ. θ' 22.

μεν ἀδιάλειπτον τὴν μνήμην αὐτῆς. «Τίς δὲ ἔστιν ἡ τῆς Ἐκκλησίας μνήμη; Ἡ ἐξομολόγησις τῶν λαῶν», λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος.

Πάτερ ἅγιε, Βασίλειε Θεοφάντορ,
Μύρον ἐκκενωθὲν ἐπὶ σοὶ τῆς χάριτος
ἔχρισέ σε ἱερουργῆσαι τὸ Εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.
Τοῦ Χριστοῦ γὰρ εὐωδία γενόμενος,
τῆς ὁσμῆς τῆς γνώσεως αὐτοῦ,
τὴν οἰκουμένην ἐπλήρωσας

Διὸ τὰς φωνὰς τῶν οἰκετῶν σου,
ἱεραρχῶν, πρεσβυτέρων, διακόνων καὶ εὐλαβῶν λαϊκῶν
εὐμενῶς δεχόμενος σήμερον
αἴτησαι ἡμῖν τοῖς τιμῶσι σε
τὸ μέγα ἔλεος καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

λοιπόν, ἔχομεν τὴν σωτηρίαν διὰ τοῦ Παύλου, ὅταν λέγη: «... εἰς ὄλους ἕγινα τὰ πάντα, διὰ νὰ σώσω μὲ κάθε τίμημα καὶ θυσίαν ἔστω μερικούς». Ὁ Παῦλος διεκδικεῖ τὴν θέσιν σωτήρος, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ διεκδικεῖ τὴν θέσιν τοῦ πατρός, ὅταν γράφῃ εἰς τοὺς ἰδίους χριστιανούς τῆς Κορίνθου: «Ἐάν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλούς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα»³⁷. Καὶ περὶ τοῦ Ὀνησίμου γράφει εἰς τὸν Φιλήμονα «ὄν ἐγέννησα»³⁸ παρ' ὅτι ὁ ἴδιος ἐπίστευε καὶ ἐκήρυττεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀναγεννᾷ καὶ σώζει πάντα ἄνθρωπον.

Ὁ μὲν Παῦλος σώζει καὶ γεννᾷ πνευματικῶς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ δὲ Παναγία σώζει διὰ τῶν ἀδιαλείπτων προσευχῶν τῆς. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεμελιώνει ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἰς ἀπόδειξιν τούτου θὰ εἰσέλθωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος συμβουλεύει εἰς τὴν καθολικὴν ἐπιστολήν του «νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ ἀλλήλων, διότι ἡ προσευχὴ καὶ ἡ δέησις ἡ ὅποια γίνεται ὑπὸ τοῦ δικαίου ἔχει μεγάλην δύναμιν καὶ φέρει θαυμαστά ἀποτελέσματα»³⁹. Συνεπῶς, ἐὰν ὑπάρχουν δίκαιοι ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν ὁποίων αἱ προσευχαὶ εἰσακούονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ φέρουν ἀποτελέσματα, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀδελφοθέου Ἰακώβου, πολὺ περισσότερον ἀκούονται αἱ δεήσεις τῶν πλῆσιόν τοῦ Θεοῦ εὐρισκομένων εἰς τοὺς οὐρανοὺς «πετελειωμένων» ἁγίων καὶ δικαίων. Μεταξὺ αὐτῶν «ἡ μείζων τῶν ἁγίων ἁγία»⁴⁰ εἶναι ἡ Παναγία. Αὐτῆς αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ πρεσβείαι ὑπὲρ ἡμῶν γίνονται περισσότερον εὐπρόσδεκτοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, «ὅστις ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν Αὐτῆς»⁴¹.

Ὁ Ἰησοῦς ἤκουσε τὰς δεήσεις τῆς εἰδωλολάτριδος Χαναναίας Μητρός, διὰ τὴν δαμονιζομένην θυγατέρα τῆς καὶ ἐθεράπευσεν αὐτήν⁴². Ἐλυτήθη τὴν κλαίουσα χήραν μητέρα τῆς πόλεως Ναὶν, διὰ τὸν θάνατον τοῦ μονογενοῦς παιδιοῦ τῆς. Τῆς ἀπήθυνε τὸ παρήγορον καὶ ἐλπιδοφόρον «μὴ κλαῖε» καὶ ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν υἱὸν τῆς⁴³. Ἐδέχθη τὰς γονυκλισίας καὶ τὰς παραλήσεις τοῦ Ἰακώβου, διὰ τὴν νοσοῦσαν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀποθανοῦσαν δωδεκαετῆ μονογενῆ κόρην του καὶ ἤγειρεν αὐτήν ἐκ νεκρῶν⁴⁴. Ἦκουσε τὸν πονε-

μένον καὶ ὀλιγόπιστον πατέρα τοῦ δαμονιζομένου νέου νὰ κράζῃ πρὸς αὐτόν: «Εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς», καὶ μετὰ δακρύων νὰ τοῦ λέγῃ: «Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ», καὶ ἀποκατέστησεν ὑγιῆ τὸν υἱὸν του⁴⁵. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τὸν παρακαλεῖ ὁ εἰδωλολάτρης Ἐκατόνταρχος, διὰ τὸν παράλυτον δούλον του καὶ θεραπεύει αὐτὸν μακρόθεν⁴⁶.

IV. Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΥΠΕΡΕΧΕΙ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΕΙΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΝ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ.

Ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου εἶναι «ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»⁴⁷. Αὐτὸ διακηρύσσει ἡ Ἁγία Γραφή καὶ αὐτὸ πιστεύομεν πάντες. Ἡ Παναγία εἶναι μέλος «τῆς ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίας τῶν πρωτοτόκων»⁴⁸. Ὁ Ἰησοῦς, λοιπόν, ὅπως ἐδέχθη τὰς προσευχὰς καὶ μεσιτείας μητέρων καὶ πατέρων, ἔτι δὲ καὶ εἰδωλολατρῶν καὶ ὀλιγοπίστων, καὶ ἱκανοποίησε τὰ αἰτήματά των, ὑπὲρ τῶν τέκνων των, δέχεται ἀσυγκρίτως θερμοτέρα τὰς ἱκεσίας τῆς ἰδικῆς του Παναγίας Μητρός, ἡ ὅποια ἔχει πολλὴν ἀγάπην, διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πολλὴν μητρικὴν παρηγορίαν πρὸς τὸν Υἱὸν τῆς καὶ Θεόν.

Ὁ Κύριος ἐπιβεβαιώνει τρανῶς τὴν βασικὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεώς μας, τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὅτι οἱ νεκροὶ ζοῦν. Σαφῶς λέγει: «ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, οὐκ ἔστι Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων»⁴⁹. Σαφέστερον διατυπώνει τὴν ἐλπιδοφόρον αὐτὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, περὶ τῶν νεκρῶν, ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς «ὁ Θεὸς οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν»⁵⁰. Παραλλήλως ὁ Παῦλος εἰς τὸ ιγ' κεφ. τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς ὑμνεῖ τὴν ἀγάπην καὶ κλείνει τὸν ὕμνον αὐτὸν μὲ τὴν παρατήρησιν «νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη». Αὐτοὶ λοιπόν οἱ ὅποιοι ἔζησαν καὶ ἀπέθανον μὲ τὸ τρίπτυχον τῶν ἀρετῶν «Πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη», ἀπολαμβάνουν τῆς αἰωνίου μακαριότητος, ἀφοῦ βλέπουν πρόσωπον πρὸς πρόπον τὸν Θεόν. Ἡ ἀγάπη ἀνωτέρα τῶν δύο ἄλλων ἀρετῶν, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, μένει καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Οἱ δίκαιοι διατηροῦν αὐτήν. Ζοῦν μὲ αὐτήν. Ἐκδηλώνουν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν «ὅστις εἶναι ἀγάπη»⁵¹ ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς ζώντας ἀδελφούς των, τοὺς Χριστιανούς⁵². Ἡ ἀγάπη των

37. Α' Κορ. δ' 15.

38. Φιλήμ. στ' 10.

39. Ἰακ. ε' 16.

40. Ἐκ τοῦ Ἀκθ. Ἰμνου.

41. Λουκ. α' 48.

42. Ματθ. ιε' 22-28.

43. Λουκ. ζ' 11-16.

44. Μάρκ. ε' 22-43.

45. Μάρκ. θ' 17-27.

46. Ματθ. η' 5-13.

47. Ἐβρ. ιγ' 8.

48. Ἐβρ. ιε' 23.

49. Ματθ. κε' 32.

50. Λουκ. κ' 39.

51. Α' Ἰωάν. δ' 16.

52. Λουκ. ιστ' 27, 28.

είναι ενεργής. Ἐνεργεῖται, πρὸς τὸν Θεὸν μὲν, διὰ τῆς ἀκαταπαύστου δοξολογίας Αὐτοῦ, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δέ, διὰ τῶν προσευχῶν των.

Ἡ Παναγία ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς μὲ βαθεῖαν πίστιν, ἀμετακίνητον ἐλπίδα καὶ θερμὴν ἀγάπην. Διατηρεῖ καὶ μετὰ τὴν κοίμησίν της τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία καὶ τὴν κινεῖ νὰ πρεσβεύῃ συνεχῶς ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ Μητέρα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ παρρησίαν ἔχει πρὸς τὸν Υἱὸν της καὶ ἀγάπην δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς χριστιανούς. Ἔχει παρρησίαν καὶ ἀγάπην, καθ' ὅτι εἶναι Μητέρα, Παναγία Μητέρα. Αἱ δύο αὐταὶ ιδιότητες τῆς δίδουν τὴν θέσιν τῆς Μεσιτρίας πρὸς τὸν ἀναστάντα καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς ἀναληφθέντα Υἱὸν της, δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Μᾶς ἀκούει προσευχομένους ἢ Θεοτόκος, ὡς Μητέρα, καὶ τὴν ἀκούει ὁ Υἱὸς της ὡς Ἁγία Μητέρα Του δεομένην, διὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ χάριν παιδιά της, τὰ ὁποία εἴμεθα πάντες οἱ χριστιανοί.

Ὁ Ἰησοῦς ὡς Θεὸς ἔδωκε Νόμον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦ ὁποίου, μεταξὺ τῶν ἄλλων, διατάσσει: «Τίμα τὸν Πατέρα σου καὶ τὴν Μητέρα σου»^{52α}. Κκι διὰ τοῦ Παύλου συμβουλεύει: «Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ»⁵³. Τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τὴν ἐτήρησε καὶ τὴν τηρεῖ πρῶτος ὁ Ἰησοῦς ὡς Υἱὸς καὶ Τέκνον. Ἐτίμησε τὸν οὐράνιον Πατέρα Του, ὡς Υἱὸς αὐτοῦ. «Ἐπαλείψωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ»⁵⁴ εἰς τὸ ἅγιον θέλημά Του. Ἐτίμησε καὶ τιμᾶ τὴν Πάναγνον Μητέρα Του, ὡς Τέκνον Αὐτῆς, ἀκούων τὰς ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν δεήσεις της.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καταγράφει εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του δύο περιστατικὰ ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, σχετικὰ μὲ τὴν θέσιν τῆς Παναγίας Μητρὸς Του ἔναντι τοῦ Υἱοῦ της καὶ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῶν ὁποίων ἐνισχύεται ἡ πίστις ἡμῶν, ὅτι ἡ Παναγία ἔχει πολλὴν παρρησίαν ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ γεγονός τοῦ θαύματος τῆς μετατροπῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον εἰς τὸν γάμον τῆς Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας⁵⁵. Τὸ δὲ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἑπτὰ λόγων, τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ⁵⁶.

Εἰς τὸν Γάμον τῆς Κανᾶ ἡ Θεοτόκος σπεύδει νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Υἱὸν της τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν διεπίστωσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τελοῦντος τοὺς γάμους του. Λέγει εἰς τὸν παντοδύναμον Θεάνθρωπον «οἶνον οὐκ ἔχουσι». Οὕτω, παρουσιάζεται ἡ Παρθένος νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως οἴνου ἐκ τοῦ γάμου. Ἐξ αὐτοῦ συμπεραί-

νομεν, λοιπόν, ὅτι ἀνησυχεῖ διὰ τὰ προβλήματα μας καὶ τὰς ἀνάγκας μας. Συμπαραστέκεται μὲ ἀγάπην εἰς τὰς δυσκολίας τῆς ζωῆς μας. Γνωρίζει πολὺ καλά ὅτι ὁ Υἱὸς της ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν νὰ βοηθῇ τοὺς ἀνθρώπους εἰς κάθε δύσκολον περίστασιν. Καὶ ὁ Υἱὸς της δέχεται τὴν παράκλησίν της καὶ διὰ θαύματος, διὰ τῆς μετατροπῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον, βγάξει ἀπὸ τὴν δυσχέρειαν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Γάμου. Ἐνταῦθα ἡ Μητέρα Παναγία ὀμιλεῖ εἰς τὸν Υἱὸν της καὶ Θεόν, διὰ τὰς δυσκολίας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Υἱὸς της ἀκούει τὴν παράκλησιν τῆς Μητέρας. Πρέπει νὰ σταθῶμεν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸν διάλογον αὐτόν, ὅστις συνήφθη μεταξὺ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ εἰς τὸν Γάμον τῆς Κανᾶ, καθ' ὅτι οἱ Προτεστάνται διὰ νὰ στηρίξουν τὴν ἀσθεῖαν των καὶ τὴν περιφρόνησίν των πρὸς τὴν Παναγίαν, παρερμηνεύουν τοῦτον. Ὁ διάλογος εἶναι: Ἡ Παρθένος κληθεῖσα εἰς τὸν γάμον τῆς Κανᾶ παρετήρησε τὴν ἑλλειψιν οἴνου εἰς τὸν γάμον. Τοῦτο, ὡς προείπομεν τὴν ἀνησυχεῖ καὶ σπεύδει εἰς τὸν Υἱὸν της, τὸν παρόντα εἰς τὸν γάμον, διὰ νὰ τὸν κάμῃ κοινωνὸν τῆς ἀνησυχίας της, διὰ τῆς ἀνακωνώσεως «οἶνον οὐκ ἔχουσι». Ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀπαντᾷ: «Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐτῶ ἤκει ἡ ὥρα μου». Ἐπ' αὐτοῦ, οἱ Προτεστάνται λέγουν, ὅτι ἀπεκάλεσε τὴν Παναγίαν «γύναι» καὶ ὄχι Μητέρα του, ὅπως καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνεχείᾳ, δηλώων οὕτω, κατ' αὐτούς, ἀπόστασιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Μητρὸς Του. Ἐπὶ τῆς προσφωνήσεως τῆς Παναγίας ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ της «γύναι» καὶ ὄχι «μητέρα» καταχωροῦμεν τὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ ὀρθοδόξου καὶ σοφοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου, Παναγιώτου Τρεμπέλα, ἐκ τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, (ἔκδοσις δευτέρα σελ. 38), πρὸς μεγαλυτέραν κατοχύρωσιν τῶν ὅσων ὀρθοδόξως ὑποστηρίζομεν ὅτι ὁ Κύριος δέχεται τὰς πρεσβείας τῆς Παναγίας Μητρὸς Του. «Τὸ δὲ γύναι, δι' οὗ ὁ Σωτὴρ προσαγορεύει τὴν Μητέρα αὐτοῦ ἐνταῦθα... ἐστὶν ἡ συνήθης προσαγόρευσις τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν τῶν μητέρων παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν τῶν βασιλισσῶν... Ὡστε ἡ λέξις οὐδὲν ἐνέχει τὸ ἀπότομον... «Οὐ τοίνυν ἀπαυθαδιαζόμενου πρὸς τὴν μητέρα ταῦτα τὰ ῥήματα ἦν» (Χρυσόστομος). Εἶναι μέση τις προσφωνήσις μεταξὺ τοῦ μητέρα, ὅπερ θὰ ἐδήλου ἄμεσον ἐξάρτησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὡς Μεσοῖον ἀπὸ τῆς Μητρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦ Μαρία, ὅπερ θὰ ἐδήλου χαλάρωσιν τοῦ πρὸς τὴν μητέρα σεβασμοῦ. Διὰ τοῦ γύναι δεικνύει ὁ Ἰησοῦς ὅτι παρήλθε πλέον ὁ καιρὸς τοῦ νὰ ἀσκή ἐπ' αὐτοῦ ἡ Μαρία οἰονδήποτε μητρικὸν κύρος. «Οὐκ εἶπε δὲ μητέρα, ἀλλὰ γύναι, ὡς Θεός» (Ζυγαβινός) ἢ μᾶλλον ὡς Μεσοσίας. Ὡς Θεός δὲν ἔχει μητέρα, ὡς ἄνθρωπος εἶχεν. Ἦτο, λοιπόν, τῆς σαρκὸς του, τῆς ἀνθρωπίνης του φύσεως μητέρα. Ἀλλὰ τὸ θαῦμα ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ ἐνεργήσῃ θὰ τὸ ἐνήργει κατὰ τὴν θείαν φύσιν αὐτοῦ, οὐχὶ κατὰ τὴν ἀσθεῖαν του ὡς ἄνθρωπος «καθὸ ἦτο Θεός, οὐχὶ καθὸ εἶχε γεννηθῆ ὡς ἀσθενὴς ἄνθρωπος...».

52α. Ματθ. ιε' 4.

53. Ἐφ. στ' 1.

54. Φιλ. β' 8.

55. Ἰωάν. β' 1-10.

56. Ἰωάν. ιθ' 26, 27.

Ἡ δὲ Παρθένος λέγουσα εἰς τὸν Ἰησοῦν «οἶνον οὐκ ἔχουσιν» ἦτο βεβαία ὅτι τὸ αἴτημά της θὰ ἰκανοποιεῖτο ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ της καὶ δι' αὐτὸ λέγει εἰς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἐβोधῆθον εἰς τὸν γάμον «ὅτι σὰς λέγει νὰ τὸ κάμετε». Εὔστοχα καὶ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρεῖ ὁ ἴδιος Καθηγητής: «Ἐν τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς καὶ ἐν γένει ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς ἀπαντήσεως ἐνυπῆρχε τι, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν Μαρίαν ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ Υἱὸς της θὰ εἰσήκουε τὴν αἰτήσιν της».

Ἐκ τοῦ θαύματος τοῦ γάμου τῆς Κανᾶ ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀκούει τὰ αἰτήματα τῆς Παναγίας, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, διότι λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος «ὁ Χριστὸς λέγει εἰς τὴν Μητέρα Του» «τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι; οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου» καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔπραξεν ὅπερ εἶπεν ἡ Μητήρ».

Εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο θαῦμα βλέπομεν ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία, ὡς μεσίτρια μεταξὺ τοῦ Θεανθρώπου καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁμιλεῖ εἰς τὸν Υἱὸν της καὶ Θεὸν διὰ τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων: «Οἶνον οὐκ ἔχουσιν». Καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸν Υἱὸν της. Ζητεῖ τελείαν ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ: «ὄ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε».

Εἰς τὸ δεύτερον γεγονός ὁμιλεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ εἰς τὴν Μητέρα Του διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν Μητέρα Του. Μᾶς πληροφορεῖ πάλιν ὁ Ἰωάννης: «Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν Μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ Μητρὶ αὐτοῦ, γύναι ἴδε ὁ Υἱὸς σου. Ἐἴτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἰδοὺ ἡ Μητήρ σου, καὶ ἀπ' ἐκεῖνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια». Ἐδῶ ἔχομεν μίαν νόθεσίαν. Ὁ Ἰησοῦς εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἔκαμε τὴν νόθεσίαν αὐτὴν, ὅταν εἶπεν εἰς τὴν Παναγίαν «ἰδοὺ ὁ υἱὸς σου». Ὀνομάζει τὸν μαθητὴν του Ἰωάννην υἱὸν τῆς Παναγίας καὶ τὴν Μητέρα, μητέρα τοῦ Ἰωάννου, καθ' ἣν στιγμήν ὑπῆρχεν ἐν ζωῇ ἡ μητέρα αὐτοῦ Σαλώμη⁵⁷. Οὕτω τὴν Μητέρα Του τὴν κατέστησεν ὁ Ἰησοῦς Μητέρα τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Καὶ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι τὸν πιστεύουν καὶ τὸν ἀγαποῦν, ὅπως ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, τοὺς νόθετησεν ὡς τέκνα τῆς Μητρὸς Του.

Ἐκτοτε ἡ κατὰ σάρκα Μητήρ τοῦ Ἰησοῦ κατέστη Μητήρ πάντων ἡμῶν, κατὰ χάριν. Συνεπῶς, ἐπειδὴ εἶναι Παναγία ἔχει πολλὴν ἀγάπην (δὲν ἐννοεῖται ἀγίος χωρὶς ἀγάπην), ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ Μάννα μας, ἔχει μητρικὸν πόνον καὶ ἐνδιαφέρον δι' ὅλα τὰ προβλήματα τῶν τέκνων της, τῶν χριστιανῶν. Μετὰ μητρικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐνεργεῖ, διὰ τὴν θεραπείαν ὁλῶν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅσα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν ὑπὸ θεοπνεύστων προσώπων, δὲν ἐγράφησαν ἀπλῶς διὰ τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ πρὸς διδασκαλίαν «αὐτῶν ποὺ θέλουν νὰ σωθοῦν καὶ διὰ τῆς πίστεως νὰ λάβουν πλήρη γνῶσιν τῆς ἀληθείας⁵⁸. Τοῦτο σαφῶς διατυπώνουν οἱ Εὐαγγελισταὶ Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀπόστολος

Παῦλος. Ὁ μὲν Λουκᾶς ἐπεξηγεῖ εἰς τὸ ἐπίσημον πρόσωπον τῆς ἐποχῆς του, τὸν Θεόφιλον, διὰ ποῖον λόγον προέβη εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ Εὐαγγελίου «διὰ νὰ γνωρίσῃς», τοῦ λέγει, «ἐκλαμπρότατε Θεόφιλε, σαφῶς καὶ μὲ ἀκρίβειαν τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν ἀλήθειαν τῶν λόγων τῆς πίστεως, τοὺς ὁποῖους διὰ ζωῆς φωνῆς ἐδιδάχθης»⁵⁹. Ὁ δὲ Ἰωάννης εἰς τὸ τέλος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ὑπογραμμίζει, ὅτι «αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ Βιβλίον αὐτό, ἐγράφησαν διὰ νὰ πιστεύετε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς αὐτῆς πίστεως νὰ ἔχετε αἰώνιον ζωὴν»⁶⁰. Καὶ ὁ Παῦλος σαφῶς συμβουλεύει: «Ὅσα, κατὰ τὸ παρελθόν, ἐγράφησαν ἀπὸ τοὺς θεοπνεύστους ἄνδρας, ἐγράφησαν ἀπὸ πρὶν διὰ τὴν ἰδικὴν σας διδασκαλίαν...»⁶¹.

Συνεπῶς, καὶ ὅσα γράφει ἡ Ἁγία Γραφή διὰ τὸ Πρόσωπον τῆς Παναγίας καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς πλησίον τοῦ Υἱοῦ της καὶ ἀνεπτύξαμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτη κατεχωρήθησαν ὑπὸ τῶν καθοδηγουμένων ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀνδρῶν, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πίστεως ἡμῶν: «Ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ τιμῶμεν αὐτὴν ὡς Μητέρα κατὰ σάρκα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ καὶ νὰ μὴ παύσωμεν νὰ τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μεσιτεύῃ εἰς τὸν Υἱὸν της καὶ Θεὸν μας ὑπὲρ ἡμῶν.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΑΕΙΟΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΗΣ ΥΠΙΑΚΟΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ.

Παρακαλοῦμεν τὴν Παναγίαν εἰς κάθε περίστασιν. Τῆς ζητοῦμεν πολλὰ διὰ τῶν παρακλήσεων καὶ τῶν προσευχῶν μας. Μᾶς ζητεῖ ὁμοῦ καὶ αὐτὴ, ὡς Μητέρα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν στενὸν καὶ διαρκῆ σύνδεσμόν μας μετὰ τοῦ «Πρωτοτόκου ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς»⁶² Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μᾶς ὑποδεικνύει μάλιστα καὶ τὸν τρόπον διὰ τὸν δεσμόν αὐτόν. Διαρκῶς μᾶς προτρέπει «ὄ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε». Ὅταν τὴν ὑμνοῦμεν καὶ ὅταν τὴν παρακαλοῦμεν μᾶς προτρέπει διαρκῶς: «Συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ Υἱοῦ μου καὶ ὅσα διδάσκει αὐτὸς νὰ κάμνετε». Ἰδοὺ, τί εὐχαριστεῖ περισσότερο παντὸς ἄλλου ὕμνου καὶ δώρου τὴν Θεοτόκον: Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ συμμόρφωσις τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ μένει ἡ Θεοτόκος Μητέρα μας καὶ ἡμεῖς παιδιά της, ὑπάκοα εἰς τὰς ἐντολὰς καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

† Ὁ Γυθείου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

57. Μκτθ. κς' 56.

58. Α' Τιμ. 6' 4.

59. Λουκ. κ' 3, 4.

60. Ἰωάν. κ' 31.

61. Ρωμ. ιε' 4.

62. Ρωμ. η' 29.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ*

Είναι γνωστή εις όλους τους ἐκκλησιαστικούς και θεολογικούς κύκλους, ἡμετέρους και ξένους, ἡ ἀπόφασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ συγκαλέσῃ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον. Ἡ προετοιμασία τοῦ θέματος τούτου ἤρχισεν ἤδη πρὸ εικοσαετίας μὲ τὴν πρώτην Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου.

Βασικὸς λόγος τῆς ἀνακινήσεως ἐνὸς τόσοσιν σοβαροῦ, δυσκόλου, ἀλλὰ καὶ ζωτικοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ζητήματος, ὑπῆρξεν ἡ σύγχρονος κατάστασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὅποια ἔζη ἐπὶ μακρὸν σχεδὸν ἐν ἀπομονώσει, λόγῳ τῆς δυσκολίας ἐλευθέρως καὶ τακτικῆς ἐπικοινωνίας τῶν Ἐθνικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὰ ποικίλα προβλήματα, πολιτικο - ἐκκλησιαστικοῦ, θεολογικοῦ, κανονικοῦ καὶ ἄλλου χαρακτήρος, ἡ ἀνάγκη τῆς καταδείξεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐνώπιον τῆς μεγάλης ὑποθέσεως τῆς οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ ἰδέα μιᾶς Ἁγίας Μεγάλης Ὁρθοδόξου Συνόδου εἶχεν ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὸν κεντρισμὸν καὶ τὸ ἐρέθισμα τῆς θεολογούσης σκέψεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δημιουργηθῇ σειρά ὅλη Θεολογικῶν Συσκέψεων καὶ νὰ κυκλοφορήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος πραγματεῖαι, αἱ

* Τὸ παρὸν ἄρθρον ἐλήφθη ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Μαρτυρία καὶ Σκέψις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας, Ἔτος Δ', Ἀριθ. 19, Ἰούν. - Αὐγ. 1979, σ. 2.

ὁποῖαι ἐπιστημαίνουσι τὴν προβληματολογίαν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς Συνόδου αὐτῆς.

Ἡ πραγματοποίησις τῆς οὕτως ἐκπεφρασμένης θελήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θὰ εἶναι καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀντοχῆς τῆς νὰ φέρῃ ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς τὴν βαρεῖαν κληρονομίαν τῆς ἀδιασπάστου, ἀληθοῦς καὶ σωστικῆς Ἱερᾶς Παραδόσεώς της.

Ἐπειδὴ εἰς τὸν Κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης νὰ συγκληθῇ Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ θέμα τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, ἐπειδὴ συγκροτοῦμεν τὴν Διασπορὰν αὐτὴν καὶ ζῶμεν καὶ γνωρίζομεν τὰς διαστάσεις τοῦ θέματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν κατέστη ἀντικείμενον μελέτης, μὲ συνέπειαν τὴν συσῶρευσιν πολλῆς προβληματολογίας καὶ ἐπειδὴ περιστατικῶς ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας ὠρισμένας μελέτας, αἱ ὁποῖαι θεδαίως ἐκφράζουσι τὴν γνώμην τῶν συγγραφέων των, κρίνομεν καλὸν νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἀναγνώστας τὰς ἐπὶ τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς σκέψεις αὐτάς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συμβάλουν θετικῶς εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ συμφέρουσαν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζωτικοῦ τούτου θέματος, θὰ κεντρίσουν τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς περαιτέρω μελέτην καὶ ἔρευναν καὶ ἴσως ἐπιτρέψουν ἕνα εὐρύτερον διάλογον μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἐν Γαλλίᾳ εἰδικώτερον Διασπορὰν.

† Ὁ Σασίμων ΙΕΡΕΜΙΑΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΘΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑ*

Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορὰ παρουσιάζεται σήμερον ὡς τὸ δεύτερον διοικητικὸν θέμα εἰς τὰς σχέσεις τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διὸ καὶ ἀντιμετωπίζεται ὑπ' αὐτῶν μὲ ἐκπλήσσουσαν ἐθνικὴν εὐαισθησίαν. Τὸ θέμα αὐτὸ κατέστη, προϊόντος τοῦ χρόνου, πρόβλημα εἰς τὰς διορθόδοξους σχέσεις καὶ κίνδυνος διὰ τὴν ἄδολον καὶ ἀνυπόκριτον ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐνότητα τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡ διαπίστωσις αὐτὴ ἀποτελεῖ καθολικὴν πλέον συνείδησιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διὸ καὶ ἡ Α' Προσυνοδικὴ Διάσκεψις (Σαμπέζυ - Γενεύης 1976) συμπεριέλαβε μεταξὺ τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης νὰ συγκληθῇ Ἁ-

γίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ θέμα τῆς διοικητικῆς διοργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς καὶ τὰ πρὸς αὐτὸ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδεόμενα θέματα περὶ τοῦ κανονικοῦ τρόπου ἀνακινήσεως τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ τοῦ αὐτονόμου τοπικῶν ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τὸ θέμα τῶν ὀρθοδόξων Διπτύχων.

Οἱ κυριώτεροι λόγοι, οἱ ὁποῖοι ὠδήγησαν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐνώπιον τοῦ προβλήματος τῆς κανονικῆς διοικητικῆς διοργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, εἶναι κατὰ θάσιν καὶ κατ' οὐσίαν οἱ ἀκόλουθοι:

1) Ὁ σαφῶς ἐθνικὸς χαρακτήρ τῶν ἀνακηρυχθεισῶν κατὰ τοὺς 19ον καὶ 20ὸν αἰῶνας αὐτοκεφάλων

* Τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον ἐλήφθη ἐκ τοῦ τριμηνιαίου περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Μαρτυρία καὶ Σκέψις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας, Ἔτος Δ', Ἀριθ. 19, Ἰούν. - Αὐγ. 1979, σ. 3.

Ἐκκλησιῶν, ὁ ὁποῖος ἐπηρέασεν ἐντόνως τὸν ὑπερεθνικὸν - οἰκουμενικὸν χαρακτήρα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ κατέστησε τὰς ἐθνικὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας «κλειστὰς» διοικητικὰς ἐθνικὰς ἐνότητες εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζεται τὸ κανονικὸν πρόβλημα τῆς ἐκκλησιολογικῆς θεμελιώσεως τῶν λειτουργικῶν δομῶν καὶ αὐτῆς εἰσέτι τῆς ἐθνικῆς διοικητικῆς αὐτοκεφαλίας ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

2) Ἡ ἐν τῇ ρωμαιοκαθολικῇ καὶ προτεσταντικῇ κυρίως Δύσει ἵδρυσις ἀκαίμων ὀρθοδόξων τοπικῶν ἐκκλησιῶν διὰ τῆς κατ' ἀνάγκην ἀδήριτον ἢ κατ' ἐπιλογὴν ἐλευθέραν μετακινήσεως ὁμάδων ποικίλης ἐθνικῆς προελεύσεως ὀρθοδόξων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ὠργάνωσαν τὴν λατρευτικὴν των ζωὴν μὲ θάσιν τὴν γλωσσικὴν ἰδιαιτερότητα τῆς ἐθνικῆς των προελεύσεως, ἀδιαφόρως τῶν δεσμῶν πρὸς τὴν ἐθνικὴν των αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν.

Εὐνόητον, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ἀναφορᾶς εἰς τὴν κανονικὴν συντεταγμένην διοικητικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καθίστατο δεημέραι ὀξύτερον, ἔνεκα τῆς προϊούσης καὶ σταθερᾶς αὐξήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκτινοβολίας τῶν ἐν Δίασπορᾷ τοπικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἔνεκα τῆς συνειδητοποιήσεως ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης ἐντάξεώς των εἰς τὰ κανονικὰ πλαίσια τῆς καθ' ὅλου ὀργάνωσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἐθνικὴ προέλευσις τῶν ἐν Δίασπορᾷ τοπικῶν ἐκκλησιῶν, διὰ τῆς ἰδιαιτερότητος τῆς ἐν τῇ λατρεία χρησιμοποιουμένης ἐθνικῆς γλώσσης, ἀνερίπισε τὰς ἐθνικὰς εὐαισθησίας τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς διεκδικήσιν διοικητικῶν δεσμῶν μὲ τὰς ἐν Δίασπορᾷ ὁμοεθνεῖς ὀρθοδόξους κοινότητας. Ἡ ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀναπτυχθεῖσα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ μεταπολέμου τάσις αὐτῆ, κατέδειξε τὸν κίνδυνον ἐκτροπῆς τῆς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κανονικῶς καταξιουμένης ἀρχῆς τοῦ ἔθνους εἰς τὸν ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως ἀποδοκιμαζόμενον ἔθνοφυλετικόν. Ὁ κίνδυνος αὐτὸς καθίσταται σαφέστερος ἂν ἀναλογισθῇ τις τὴν κατὰ περιπτώσεις ἀντικανονικὴν στεγανότητα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν κανονικῶν θεσμικῶν δομῶν καὶ αὐτῆς εἰσέτι τῆς ἐθνικῆς αὐτοκεφαλίας ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ρητὴ καὶ ἐκπεφρασμένη κανονικὴ καταξίωσις τῆς ιδέας τοῦ ἔθνους, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν εὐχερεστέραν ἀπλῶς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ποιμαντικῆς της ἀποστολῆς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ αὐτονομηθῇ ἀπὸ τὴν κανονικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς μέσον καταλύσεως ἢ ἐξουδετερώσεως τῶν θεῖου δικαίου κανονικῶν δομῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς λ.χ. τοῦ ὑπερεθνικοῦ χαρακτήρος τῆς σωτηριώδους ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἢ τῆς διασπάσεως τῆς ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος τῶν διοικητικῶς αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἢ ποιμαντικοῦ χαρακτήρος κανονικὴ παραδοχὴ τῆς ιδέας τοῦ ἔθνους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς κριτήριον τῶν ἐκκλησιο-

λογικῶν καὶ κανονικῶν δομῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διότι ἐν ἐναντία περιπτώσει τὸ θέμα τῶν ἔθνοφυλετικῶν διεκδικήσεων ἐπὶ τῆς Ὁρθοδόξου Δίασπορᾶς, ὀδηγεῖ ἀναποφεύκτως τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐνώπιον τῆς ἐκκλησιολογικῆς ἐκτροπῆς καὶ τῆς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως.

Ἡ συνήθως διδομένη ἔμφασις εἰς τὸν ἀπλοῦς διοικητικὸν χαρακτήρα τοῦ προβλήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργάνωσεως τῆς ὀρθοδόξου Δίασπορᾶς εἶναι κανονικῶς ἐσφαλμένη, διότι τὸ πρόβλημα εἶναι κατ' οὐσίαν καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀμιγῆς κανονικῶν πρὸ βλήμα, διὸ καὶ θέτει σήμερον τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐνώπιον τοῦ διλήμματος τῆς συνεπειᾶς ἢ τῆς ἀσυνεπειᾶς εἰς τὴν δισχισιτῆ ἀμετακίνητον θάσιν τῆς ὀρθοδόξου κανονικῆς παραδόσεως. Δηλαδή ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται σήμερον, πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργάνωσεως τῆς ὀρθοδόξου Δίασπορᾶς, νὰ ἐπιλέξῃ ἂν θὰ θυσιάσῃ τὴν κανονικὴν της παράδοσιν εἰς τὴν παμφάγον χοάνη τῆς ἐθνικῆς ἀκτινοβολίας, ἢ ἂν θὰ ἐντάξῃ τὰς ἐθνικὰς ἐπιδιώξεις εἰς τὸν καθολικόν, ὑπερεθνικόν καὶ Οἰκουμενικὸν χαρακτήρα τῆς κανονικῆς της παραδόσεως. Ἡ πρώτη ἐπιλογὴ ὀδηγεῖ τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀναποτρέπτως ἐνώπιον τοῦ ὀδυνηροῦ φάσματος τῆς ἐκκλησιολογικῆς ἐκτροπῆς καὶ τῆς διασπάσεως τῆς ἐνότητός της. Ἡ δευτέρα ἐπιλογὴ δὲν θυσιάζει τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἔθνος καὶ διαφυλάσσει τὴν κανονικῶς ἐξισορροπημένην συσχέτισιν Ἐκκλησίας καὶ ἔθνους.

Τὰ ἀνωτέρω καθιστοῦν πρόδηλον ὅτι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς κανονικῆς διοικητικῆς ὀργάνωσεως τῆς Ὁρθοδόξου Δίασπορᾶς δὲν ἐξαντλεῖται εἰς τὰ ὄρια τῆς δι' ἀνθρωπίνων μεθόδων καὶ διαδικασιῶν ἐπιτεύξεως καθ' οἷονδήποτε τρόπον συμφωνίας μεταξὺ τῶν κεφαλῶν τῶν αὐτοκεφάλων ἐθνικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι ἡ τοιαύτη τυχὸν συμφωνία πρέπει νὰ εἶναι ἀπολύτως σύμφωνος καὶ πρὸς τὴν σχετικὴν μακραίωνα κανονικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ διὰ τῆς ἐμμονῆς αὐτῆς εἰς τὴν ἀμετακίνητον θάσιν τῆς κανονικῆς παραδόσεως περιγραφόμενος ἐνίοτε κίνδυνος διασπάσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχει ξένα πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας συλλογιστικὰ ἐρείσματα, εἶναι δὲ ὀπωσδήποτε προτιμότερος ἀπὸ τὸν κίνδυνον διασπάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συνεπεία τῆς ἀπομακρύνσεώς της ἀπὸ τὴν μακραίωνα κανονικὴν παράδοσιν. Αὐτὸς ἄλλωστε ὑπῆρξε πάντοτε ὁ ἀγὼν καὶ ὁ σταυρὸς τῆς Ὁρθοδόξιας.

Αἱ κανονικαὶ δομαὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας προσφέρουν ἅπαντα τὰ κανονικὰ πλαίσια διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ προβλήματος τῆς Ὁρθοδόξου Δίασπορᾶς, ἐὰν τὸ πρόβλημα διαχωρισθῇ ἀπὸ τὰς ἀντικανονικὰς ἔθνοφυλετικὰς διοικητικὰς διεκδικήσεις τῶν αὐτοκεφάλων ἐθνικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἄλλωστε δὲν εἶναι ἐκκλησιαστικῶς δυνατὴ ἢ κανονικὴ ἐπίλυσις δι' ἀντικανονικῶν παρα-

δοχών. Η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι κανονικῶς συντεταγμένη Ἐκκλησία, ἐκάστη δὲ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἔχει σαφῶς περιγεγραμμένα τὰ ὅρια τῆς κανονικῆς τῆς δικαιοδοσίας διὰ τῶν κατοχυρωσάντων τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς Πατριαρχικῶν «Τόμων». Ἡ αὐτοκεφαλία αὐτὴ καλύπτει ρητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως τὴν αὐτοκεφαλίαν ἐκάστης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐντὸς τῆς συγκεκριμένης περιφερείας τῶν ὁρίων τοῦ μεθ' οὗ συνδέεται Κράτους. Ἡ ἐθνοφυλετικὴ υπέρβασις τῶν κρατικῶν ὁρίων τοῦ ἔθνους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀσκεῖ κανονικὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν ἢ ἀνακηρυχθεῖσα αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία, εἶναι ἀδιανόητος εἰς τὴν δι' ἀποφάσεων Οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων καὶ διὰ τῆς μακροαίωνος ἐκκλησιαστικῆς πράξεως διαμορφωθείσαν καθολικὴν κανονικὴν παράδοσιν, ἢ ὅποια ἀγνοεῖ διοικητικὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν ἀνεξάρτητον ἀπὸ σαφῶς περιγεγραμμένα γεωγραφικὰ περιφερειακὰ πλαίσια.

Ὁ μόνος θρόνος, ὁ ὁποῖος ἐτιμήθη δι' ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς συνόδου μὲ διοικητικὴν δικαιοδοσίαν ἀνεξάρτητον ἀπὸ σαφῶς περιγεγραμμένα γεωγραφικὰ πλαίσια, εἶναι ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος. Ὁ πρῶτος θρόνος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ διὰ κανονικῶν ἀποφάσεων Οἰκουμενικῶν συνόδων τιμηθεὶς μὲ τὰ «ἴσα» πρὸς τὸν θρόνον τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης κανονικὰ πρεσβεῖα τιμῆς, εἶναι καὶ ὁ μόνος θρόνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεγνωρίσθη τὸ κανονικὸν δικαίωμα «ὕπεροριου» δικαιοδοσίας. Ὁ 28ος κανὼν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου ὁρίζει ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔχει τὴν εὐθύνην «τοῦς τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θρακικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοῦς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόποις, τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι».

Ἡ ἐρμηνευτικῶς ἐπίμαχος καταστάσα κανονικὴ αὐτὴ διατύπωσις, ἢ ὅποια ἔτυχε ποικίλης κατὰ σκοπὸν ἐρμηνείας, ἔχει, πέρα τῆς προβληματικῆς περὶ τὴν αὐθεντικὴν τῆς ἐρμηνείαν (ἢ ὅποια θὰ ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν), ἐν ἀναντίρρητον διὰ πάσας τὰς ἐρμηνευτικὰς τάσεις καὶ σκοπιμότητας ἐλάχιστον στοιχείον, διότι ἀναγνωρίζει εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον, τὸν τιμώμενον διὰ τῶν πρώτων ἐν Ἀνατολῇ κανονικῶν πρεσβεῖων τιμῆς, τὸ δικαίωμα ἀσκήσεως

κανονικῆς δικαιοδοσίας καὶ πέρα τῶν σαφῶς ὑπὸ τοῦ κανόνος περιγραφομένων ὁρίων κανονικῆς διοικητικῆς δικαιοδοσίας, ἤτοι πέρα τῶν διοικήσεων Ἀσίας, Πόντου καὶ Θράκης, διότι ἠδύνατο γὰρ χειροτονῆ «καὶ τοῦς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους». Τὸ ἴα ὑπερόριος διοικητικὴ δικαιοδοσία εἰς οὐδένα τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν θρόνων ἀνεγνωρίσθη κανονικῶς. Ἡ κανονικὴ αὐτὴ ἀλήθεια ἔχει ἀπλοῦν διαπιστωτικὸν χαρακτήρα, διὸ καὶ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ μὴ κανονικῶς ἠτιολογημένης ἀμφισβήτησεως δι' οἰασδήποτε ἐρμηνείας τοῦ 28ου κανόνος. Ἡ τοιαύτη ἄλλωστε ἐξέχουσα θέσις ἐκκλησιαστικῆς εὐθύνης τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἢ ὅποια παραμένει ἔκτοτε ἀστασίαστον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ κανονικὸν στοιχείον, ἐκφράζεται καὶ σήμερον πανορθόδοξως εἰς τὰς διορθόδοξους καὶ διεκκλησιαστικὰς σχέσεις.

Ὁ Οἰκουμενικὸς λοιπὸν θρόνος εἶναι ὁ μόνος θρόνος, ὁ ὁποῖος κέκτηται σήμερον τὸ κανονικὸν δικαίωμα ἀσκήσεως ὑπερορίου ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, διὸ καὶ ἔχει τὴν ἀποκλειστικὴν κανονικὴν εὐθύνην ἐναντι τῆς μακροαίωνος κανονικῆς παραδόσεως καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γὰρ οἰκονομῆση κανονικὴν λύσιν τοῦ διοικητικοῦ προβλήματος τῆς ὀρθοδόξου Διασποράς, διὰ τοῦ σεβασμοῦ ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς ποιμαντικῆς σημασίας τῆς ἐθνικῆς ἑτερότητας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς κανονικῆς παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ διὰ τοιαύτης κανονικῆς διαδικασίας προταθσομένη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου κανονικὴ λύσις δύναται γὰρ συζητηθῆ καὶ κυρωθῆ εἰς τὴν μέλλουσαν γὰρ συγκληθῆ Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μὲ μόνον κριτήριον τὴν κανονικὴν συνέειδυσιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ περιεχόμενον τῆς προταθσομένης κανονικῆς λύσεως προσφέρεται ὑπὸ τῶν ἰερῶν κανόνων, ἀλλὰ δύναται γὰρ προβληθῆ μόνον δι' ἐξ ἀρχῆς τιθεμένων κανονικῶν κριτηρίων καὶ διαδικασιῶν. Τοῦτο εἶναι τὸ πρώτιστον θέμα κανονικῆς ἀρχῆς διὰ τὴν ὀρθὴν ρύθμισιν τοῦ προβλήματος τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς.

ΒΛΑΣΙΟΣ ΙΩ. ΦΕΙΔΑΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΔΥΣΚΟΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΥ;

Διακινδυνεύουν αἱ σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἐτέθη προσφάτως¹ ἔπειτα ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν γράμματός τινος τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β' πρὸς τὸν Καρδινάλιον Slipyj, ἀρχηγὸν τῆς Οὐνιτικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας. Τὴν ἐπαύριον τῆς συμπληρώσεως τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας καὶ «ἀπὸ κοινῆς συμφωνίας τῶν ἐπιτοῦ ἀρμοδίων δύο ἐπιτροπῶν ἐξευρεθείσης κοινῆς θέσεως ἐν ἄρξεως τοῦ ἐπισήμου διαλόγου»² Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, τὸ ἐρώτημα τοῦτο λαμβάνει διάστασιν οὗ τὴν τυχεύσαν καὶ ἀσφαλῶς προβληματίζει ὄσους, ἐν εὐκρινεῖ πίστει, ἀπέδλεπον εἰς τὴν αἰσίαν ἔκθεσιν τοῦ διαλόγου τούτου, ἐπ' ἀγαθῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἄς ἐξετάσωμεν ὁμῶς, ἐν πρώτοις, πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεσις.

Τὴν 20ὴν Νοεμβρίου 1978 ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος ὁ Β' ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν Καρδινάλιον Slipyj, ἐπὶ κεφαλῆς ἀντιπροσωπείας οὐκρανῶν ἱεραρχῶν³. Κατὰ τὴν ἀκρόασιν ταύτην ὁ ἐν λόγῳ Καρδινάλιος ἀνεφέρθη μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς τὰς προετοιμασίας τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίας ἐν ὄψει τῆς ἐπικείμενης χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς διαδόσεως τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως ἐξάρη τὸ γεγονός καὶ καλέσῃ «τὸν λαὸν τὸν Θεόν», ὅπως συμμετάσχη τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς χιλιετηρίδος ταύτης, ὁ Πάπας ἀπέστειλε πρὸς τὸν Καρδινάλιον Slipyj τὴν 19ην Μαρτίου 1979 γράμμα⁴, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἐνός μὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν «ἐνωσιν» τῆς Οὐκρανίας μετὰ τῆς Ρώμης, ἀφ' ἑτέρου ὁμῶς ὑπεισέρχεται καὶ εἰς λεπτομερείας τινὰς τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ

χώρῳ τούτῳ τῆς Εὐρώπης, ἡ περιγραφή καὶ ἐρμηνεῖα τῶν ὁποίων ἀφήνει τὸν ὀρθόδοξον, τοῦλάχιστον, ἀναγνώστην λίαν σκεπτικόν.

Εἰς τὸ γράμμα του τοῦτο ὁ Πάπας ἐν πρώτοις κάμει μίαν ἱστορικὴν ἀναδρομὴν καὶ ποιεῖται μνησίαν «τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Πρίγκηψ Βλαδίμηρος τοῦ Κιέβου καὶ συν αὐτῷ σύμπασα ἡ Ἐπαρχία τοῦ Ρούσ⁵ ἔλαβον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν χάριν τοῦ Βαπτίσματος». Ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ ἔχομεν τὴν πρώτην δυσκολίαν μὲ τὸ κείμενον. Διότι οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ὅτι τὸ βάπτισμα τοῦ Βλαδμήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κιέβου εἰς τὸν Δνεπέρον τὸ 988 ἀπετέλεσε αὐτὸ τοῦτο τὸ Βάπτισμα τῆς Ρωσσίας καὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀποδοχὴν τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς πίστεως. Ἐν τούτοις τὸ παπικὸν κείμενον οὐδεμίαν κάμει μνησίαν περὶ Ρωσσίας, ἀλλ' ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ «Ρούσ⁶», ὑποδηλοῦν τρόπον τινα ὅτι ἡ σημερινὴ Οὐκρανία εἶναι ἡ μόνη διάδοχος τοῦ «Ρούσ⁷».

Ἡ δευτέρα δυσκολία εὐρίσκεται εἰς μίαν λίαν ἀτυχῆ φράσιν, ἡ ὁποία, οὔτε ὀλίγον, οὔτε πολὺ, ἐξυπονοεῖ ὅτι, κατὰ τὴν πρὸ τοῦ μεγάλου σχίσματος ἐποχὴν, ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολή οὐδεμίαν εἶχεν ὑπόστασιν ἄνευ τῆς Ρώμης. «Ἡ χριστιανικὴ πίστις», γράφει ὁ Πάπας πρὸς τὸν Slipyj, «ἠλθεν εἰς τὸ Ρούσ⁸ τοῦ Κιέβου ἐκ Ρώμης, μέσφ Κωνσταντινουπόλεως. Ὅντως, ἐκεῖθεν οἱ πρῶτοι καθολι-

5. Τὸ λατινικὸν πρωτότυπον τοῦ γράμματος χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρον «Ρούσ» πάντοτε ἐντὸς εἰσαγωγικῶν. Ἡ οὐκρανικὴ Ἱεραρχία ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως εἰς τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν ὁ ὄρος παραμείνῃ ὅπως ἔχει εἰς τὸ πρωτότυπον. Βλ. La Documentation catholique, αὐτόθι, σελ. 503.

6. Ὁ ὄρος «Ρούσ» εἰς τὰς μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος πηγὰς γενικῶς δηλοῖ τὴν ρωσικὴν γῆν. Ὑπὸ τὴν στενωτέραν ὁμῶς ἔννοιαν δηλοῖ τὰ ἐδάφη τῶν φυλῶν τῆς πεδιάδος τῆς ἀρχαίας Ρωσσίας, ἀπὸ ὅπου διήρχετο ὁ ποταμὸς Ρός (εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κιέβου). Βλ. Dictionnaire encyclopédique soviétique, Moscou, 1955, τόμος 3, σελ. 144.

7. Olivier Clément, αὐτόθι. Διὰ λόγους ἀντικειμενικότητος πρέπει νὰ λεχθῇ ὁμῶς ὅτι εἰς μίαν ἄλλην εὐκαιρίαν ὁ Πάπας ὁμιλεῖ «περὶ τοῦ Βαπτίσματος τῆς Ρωσσίας ἐν Κιέβῳ τὸ 988». Βλ. ὁμιλίαν ἐν τῇ Καθεδρικῇ Ναφ τοῦ Gniezno τῇ 3.6.79 ἐν L' Osservatore Romano (ἔβδ. γαλλικὴ ἐκδ.) ἀρ. 24 (1539) 12.6.79.

1. Olivier Clément, Jean -Paul II et les orthodoxes, ἐν Le Monde, 11 Αὐγούστου 1979, Βλέπε καὶ ἰδίου, Des ombres sur les relations entre Rome et l' Orthodoxie, ἐν SOP, ἀρ. 40 (Ἰούλιος-Αὐγούστος 1979), σελ. 11.

2. Βλέπε Γράμμα ἀπὸ 18ης Ἰουνίου 1979 τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Δημητρίου πρὸς τὸν Ρώμη Ἰωάννην-Παῦλον Β', ἐν Ἐπισκεψίς, ἔτος 10ον, ἀρ. 214 (15 Ἰουλίου 1979), σελ. 3.

3. L' Osservatore Romano (ἑβδομαδιαία Γαλλικὴ ἔκδοσις), 28 Νοεμβρίου 1978, ἀρ. 48, σελ. 3.

4. Ἐδημοσιεύθη εἰς γαλλικὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ λατινοῦ πρωτοτύπου τὴν 3ην Ἰουνίου 1979 ἐν La Documentation catholique, ἀρ. 1765 (3 juin 1979), σελ. 503-505.

κοί ιεραπόστολοι ἐκόμισαν τὸ Ἐὐαγγέλιον πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοὺς ὁποίους καὶ ἐβάπτισαν». Φράσις ὄντως ἀψυχολόγητος καί, ἀν μὴ τι ἄλλο, προσβλητικὴ διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολήν, ἣ ὁποία στερεωμένη καὶ αὕτη ἐπὶ θεμελίω ἀποστολικῶν, οὐδεμίαν εἶχεν ἀνάγκην τῆς Ρώμης διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἱεραποστολικὸν καὶ προφητικὸν αὐτῆς ἔργον.

Ἡ τρίτη δυσκολία, τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζει ὁ ὀρθόδοξος ἀναγνώστης, εὐρίσκεται εἰς τὸ τμήμα ἐκεῖνο τοῦ γράμματός, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ τῶν Συνόδων τῆς Κωνσταντίας, τῆς Βασιλείας καὶ τῆς Φλωρεντίας, περὶ τοῦ ρόλου τοῦ Κιέθου Ἰσιδώρου κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην Σύνοδον, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν αἰτινες ὠδήγησαν πρὸς τὴν «ἐνωσιν» τῆς Βρέστης τὸ 1596. «Ὁ ὕτω ἡ δὰς τῆς ἐνότῃτος τὴν ὁποίαν ἤγαψεν ὁ Μητροπολίτης Ἰσιδωρος κατὰ τὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, καὶ τὴν ὁποίαν ἰσχυροὶ ἐξωτερικοὶ παράγοντες εἶχον θέσει ὑπὸ τὸν μῦθον ἐπὶ ἐκατὸν πεντήκοντα ἔτη, ἔλαμπε καὶ πάλιν καὶ ἤνοιγε τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἐνωσιν τῆς Βρέστης — Litovsk».

Θὰ λεχθῆ, θεδαίως, ὅτι ὁ Πάπας, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Καρδινάλιον Slipyj, γράφει ὡς ὁ προκαθήμενος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι, συνεπῶς, δίδει θαυμάσιον ἐρμηνείαν εἰς τὰ διάφορα ἱστορικὰ γεγονότα. Τοῦτο εἶναι αὐτονόητον. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ μὴ δώσωμεν μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ παπικὸν τοῦτο κείμενον. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Τοῦναντίον χωρεῖ ἔτι περαιτέρω, θεωροῦν τὰ διάφορα «ἐνωτικά» κινήματα τοῦ παρελθόντος ὡς ἀξιόμιμητα παραδείγματα καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς σημερινῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, τὴν δὲ ἀναγνώρισιν, ἀπὸ μέρους τῶν ὀρθοδόξων, τῶν διαφόρων οὐνιτικῶν ομάδων, ὡς προϋπόθεσιν, τρόπον τινα, διὰ τὴν καρποφόρον διεξαγωγὴν τοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἐκκλησία, λέγει ὁ Πάπας, ἐπιθυμεῖ τὴν προώθησιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου ἐπιχειρεῖ νὰ εὕρῃ νέας διεξόδους, ἀνταποκρινομένας καλλίτερον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Τὴν ἰδίαν, περὶ ἐνότητος, θέλησιν εὐρίσκει ὁ Πάπας καὶ εἰς τὰς λοιπὰς «αὐτοκεφάλους» Ἐκκλησίας τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου. Προσθέτει ὅμως ὅτι «σήμερον ἡ οἰκουμενικὴ δραστηριότης, τούτέστιν ἡ προσπάθεια τῆς προσεγγίσεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας κοινωνίας, ἰδίως μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς, δὲν δύναται οὔτε νὰ παραθεωρήσῃ, οὐδὲ νὰ ὑποτιμήσῃ τὴν σημασίαν καὶ τὴν χρησιμότητα τῶν διαφόρων προσπαθειῶν, αἰτινες ἐγένοντο κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ ὁποῖαι ἔτυχον αἰσίας μὲν, ἀλλὰ μερικῆς λύσεως... Τὸ ἀθηναικὸν πνεῦμα τῆς σήμερον πρέπει νὰ δεῖξῃ ἰδιαίτερον

σεβασμὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς καθολικὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς. Ὅθεν ἀναμένομεν πολλὰ ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος ὑπὸ τοῦ ὁποίου διαπνέονται οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν Πατριάρχαι, Ἐπίσκοποι, κληρικοὶ καὶ τὰ μέλη τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ Ἀποστολικὸς ἡμῶν θρόνος στρέφεται μετὰ πολλῆς τιμῆς».

Ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Olivier Clément, ἀν Ἰωάννης - Παῦλος ὁ Β' ἐννοεῖ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν προσοπικὴν τῆς ἐνώσεως τῆς Βρέστης, τότε ὑπάρχει κίνδυνος, ὅπως διακυβευθῇ πᾶν ὅ,τι Παῦλος ὁ Στ' καὶ Ἀθηναγόρας ὁ Α' ἐδημιούργησαν διὰ μίαν καλλιτέραν ἀμοιβαίαν κατανόησιν μεταξὺ καθολικῶν καὶ ὀρθοδόξων⁸.

Τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον γεννᾶται εἶναι ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὸ παπικὸν τοῦτο γράμμα ἀποτελεῖ μίαν μεμονωμένην περίπτωσιν, ἐν «accident de parcours», μὴ ἔχον σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς περαιτέρω πορείας τοῦ διαλόγου. Μία προσεκτικὴ μελέτη τοῦ γράμματός τούτου καὶ ἡ σύγκρισίς του πρὸς ἕτερα παπικά κείμενα μᾶς ἀγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τοῦτο ὄχι μόνον δὲν εἶναι τυχαῖον, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς καθωρισμένης ἐκκλησιολογικῆς τοποθετήσεως καὶ «πολιτικῆς».

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου μᾶς παρέχει χρήσιμα στοιχεία ἡ ὁμιλία τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησεν ὁ Πάπας τὴν 3ην Ἰουνίου 1979, Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Gniezno, κατὰ τὸ πρόσφατον ἱστορικὸν προσκύνημά του εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Πολωνίαν. Ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ταύτῃ⁹ ὁ Πάπας ἀναφέρεται ἐν πρώτοις εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, μεταφερόμενος νοερῶς εἰς τὸ ὑπερῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, διὰ νὰ μεταπηδῆσῃ εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὸ «ὑπερῶν τοῦτο τῆς πολωνικῆς ἡμῶν χιλιετηρίδος», τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐν τῇ πολωνικῇ γῆ. Καὶ συνεχίζει: «Ὅτε σήμερον, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1979, ἐορτάζομεν καὶ πάλιν τὴν Πεντηκοστὴν καὶ ἀναμνησκόμεθα τῶν στιγμῶν ἐκεῖνων (τῆς μεταστροφῆς τῆς Πολωνίας εἰς τὸν Χριστιανισμόν), δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀκούσωμεν, παραλλήλως πρὸς τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων μας, καὶ τὰς λοιπὰς σλαβικὰς γλώσσας, μὲσω τῶν ὁποίων ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ τὸ ὑπερῶν τῆς ἱστορίας. Κυρίως, ὁ πρῶτος σλάβος Πάπας τῆς ἱστορίας δὲν δύναται νὰ μὴ ἀκούσῃ τὰς γλώσσας ταύτας. Ἴσως διὰ τοῦτο τὸν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς καὶ τὸν ὠδήγησε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας λόγους καὶ γλώσσας, ξενίζουσας εἰς ὅσα συνηθισμένα εἰς ρωμαϊκοὺς, γερμανικοὺς, ἀγγλοσαξωνικοὺς καὶ μελτικούς ἤχους. Θέλημα τοῦ Χριστοῦ εἶναι, ὅπως τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργήσῃ κατὰ τρόπον ὅσπερ ἡ Μητέρα Ἐκκλησία, εἰς τὰς δυσμὰς τῆς δευτέρας

8. Olivier Clément, αὐτόθι.

9. Homélie à la Cathédrale, ἐν L' Osservatore Romano (ἐβδ. γαλλικὴ ἐκδ.) ἄρ. 24 (1539), 12 Ἰουνίου 1979.

χιλιετηρίδος του Χριστιανισμού, στραφή μετ' αγάπης και κατανοήσεως και άκούση μετ' ιδιαιτέρας ευαισθησίας τās ανθρώπινες εκείνας γλώσσας, οι ήχοι των οποίων συνυφαίνονται εις μίαν κοινήν ρίζαν.. Θέλημα του Χριστού είναι, όπως ο Πολωνός αυτός Πάπας, ο Σλάβος αυτός Πάπας, διαδηλώση, ακριβώς τώρα, την πνευματικήν ενότητα της χριστιανικής Ευρώπης, ή οποία οφειλέτις τυγχάνουσα των δύο μεγάλων παραδόσεων της Δύσεως και της Ανατολής όμολογεί «μίαν πίστιν, έν βάπτισμα, ένα Θεόν και πατέρα πάντων».

Νομίζω, ότι τα άνωτέρω άποσπάσματα της παπικής όμιλίας έν Gniezno έξηγοούν κάλλιστα τό περιεχόμενον του προς τον Καρδινάλιον Slipyj γράμματος. Ο νέος Ποντίφηξ, παρά την, έντός των πλαισίων της Δυτικής Εκκλησίας, οικουμενικήν διάστασιν του θρόνου αυτού, απέδειξε πλειστάκις, ότι είναι πρωτίστως «ευρωπαίος». Ο ευαγγελισμός της καθολικής, αλλά και έν γενεί της χριστιανικής Ευρώπης, είναι εις έκ των κυριωτέρων στόχων αυτού. Άπευθυνόμενος, την 20ήν Ιουνίου 1979, προς τους καθολικούς επισκόπους της Ευρώπης, ο Πάπας έλεγε τα έξής χαρακτηριστικά: «Πρέπει να έγγίσωμεν κάθε χώραν, κάθε έθνος της ήπειρου μας, αλλά και να αντιληφθώμεν τα ίδια αυτών προβλήματα, έχοντες υπ' όψιν τα μεγάλα κινήματα της ιστορίας, τα όποια κατά την δευτέραν, κυρίως, χιλιετηρίδα διήρσαν την Έκκλησίαν και τον Χριστιανισμόν επί της ευρωπαϊκής ήπειρου»¹⁰. Όμιλών δέ έν τῷ Άββαείῳ του Monte-Cassino, ένθα ο τάφος του Αγίου Βενεδίκτου, έν Πάπας Παύλος ο Στ' άνεκήρυξε «Πατέρα της Ευρώπης», Ιωάννης - Παύλος ο Β' έλεγε: «Άς ευχηθώμεν όπως ή αναζήτησις μιās περισσότερον ήνωμένης Ευρώπης στηριχθῆ επί των πνευματικών θεμελιών της βενεδικτινείου παραδόσεως, της χριστιανικής, καθολικής, τούτέστι, παγκοσμίου παραδόσεως»¹¹.

Ποία όμως είναι ή Ευρώπη περι της οποίας όμιλει ο Πάπας;

Είς χρόνον άνύποπτον και τινας μήνας προ της άναρτήσεως αυτού εις τον θρόνον της Ρώμης, Ιωάννης - Παύλος ο Β', ως Καρδινάλιος Κάρολ Wojtyla, εις άρθρον, δημοσιευθέν αρχικώς εις τό περιοδικόν Vita et Pensiero, διετύπωνε την γνώμην αυτού περι των συνόρων της Ευρώπης¹². «Έάν όμιλώμεν περι των γεωγραφικών συνόρων της Ευρώπης, ταύτα είναι ήδη καθωρισμένα: διέρχονται κατά μήκος των Ουραλίων»¹³.

10. Le IV Symposium des Evêques d' Europe-Allocation de Jean-Paul II, έν La Documentation catholique, άρ. 1768 (15 juillet 1979), σελ. 665.

11. Homélie de S.S. Jean-Paul II au Mont-Cassin, έν Documents Omnis Terra-CXLIV-2, juin 1979, σελ. 252.

12. Card. Karol Wojtyla, Une frontiere pour l'Europe, έν Bulletin Européen, XXX, Rome, mai 1979, No. 5, σελ. 1-7.

13. Αὐτόθι, σελ. 2.

Βεβαίως, παραλλήλως προς τα γεωγραφικά ταύτα σύνορα, κατά τον Καρδινάλιον Wojtyla, υπάρχουν και τα σύνορα εκείνα της Ευρώπης, τα όποια χαράσσουν, κατά καιρούς, οι άνθρωποι. Ούτω, μεσοῦντος του Κ' αιώνας, έχομεν τον επί πολιτικής θάσεως χωρισμόν της Ευρώπης εις Δυτικήν και Ανατολικήν, χωρισμόν τον όποιον προϋκάλεσε, λόγω του ιδιάζοντος αυτής χαρακτήρος, ή Κεντρώα Ευρώπη (Mitteleuropa) του μεσοπολέμου. Είς την ιστορίαν όμως της Ευρώπης και κατά την Β' μ.Χ. χιλιετηρίδα υπήρξεν ο έτερος χωρισμός της ήπειρου ταύτης εις «δυτικήν» και «ανατολικήν», έξ αιτίας της θρησκευτικής και πολιτιστικής επιρροής των δύο γνωστών πόλων έξξεως της εποχής, ήτοι της Ρώμης και της Κωνσταντινουπόλεως. Παραδόξως όμως, κατά τον Καρδινάλιον Wojtyla, ή Κωνσταντινούπολις «εύρίσκεται έξ έπόψεως γεωγραφικής εις την αντίπεραν όχθην του Βοσπόρου, ήτοι επί άσιατικού έδάφους»¹⁴!

Άνεξαρτήτως όμως των διαφόρων επιδράσεων, τās οποίας ή ευρωπαϊκή ήπειρος υπέστη δια μέσου των αιώνων, και των ποικίλων αντιλήψεων περι «ευρωπαϊκότητος», που προέπλασαν διάφοροι παραδόσεις, κατά τον Καρδινάλιον Wojtyla, «είναι επιτακτική ανάγκη όπως συνειδητοποιήσωμεν, ότι ή Ευρώπη, έντός των στενών αυτής γεωγραφικών όρίων, και με την μορφωτικήν και πολιτιστικήν κληρονομίαν που κατέχει, δέν δύναται παρά να δημιουργήση τό μέλλον της επί ισχυρών ήθικων άρχων, και μόνον άν ή δημιουργική διείσευσις της ευαγγελικής ζύμης δέν έγκυψη έξ αιτίας της δουλείας που επιβάλλουν άνθρωποι και έθνη»¹⁵.

Αί ως άνω παρατηρήσεις του Καρδινάλιου Wojtyla, εύρίσκονται, νομίζω, εις πλήρη συμφωνίαν με τα όσα ούτος, ως Πάπας πλέον, ειπε κατά την έν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ του Gniezno όμιλίαν του, αλλά και κατά την προσλαλιάν του προς την Ίεραρχίαν της Πολωνίας, τῆ 8ῃ Ιουνίου 1979. Διότι ή Ευρώπη Ιωάννου - Παύλου του Β' είναι εκείνη ή όποια, σὺν τοῖς άλλοις λαοῖς, συμπεριλαμβάνει και βουλγάρους και σέρβους και ρώσους, λαούς δηλαδή κατ' έξοχήν όρθοδόξους έν παραδόσεως. Ο Πάπας «έρχεται να όμιλήση ένώπιον όλοκλήρου της Έκκλησίας, της Ευρώπης και του Κόσμου, περι των συχνάκις λησμονημένων έθνών και λαών τούτων. Έρχεται να δείξη τους δρόμους, οι όποιοι ποικιλοτρόπως οδηγούν προς τό Ύπερφόν της Πεντηκοστής, προς τον Σταυρόν και την Άνάστασιν. Έρχεται να άσπασθῆ όλους αυτούς τους λαούς και να τους σφίξῃ επί της καρδιάς της Έκκλησίας»¹⁶. Και τούτο άσφαλώς «έν συμφωνία προς τον χαρακτήρα και την άποστολήν του Πέτρου. Διότι ότε ο Χριστός ειπε προς τον Πέτρον 'στηρίζον τους αδελφούς σου' (Λουκ.

14. Αὐτόθι, σελ. 4.

15. Αὐτόθι, σελ. 7.

16. Homélie à la Cathédrale, ένθ. άν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ*

1. Ἡ δευτέρα πηγή τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως εἶναι ἡ Ἱερὰ Παράδοσις.

Ἐν ἀρχῇ ὠνομάσθη Παράδοσις ὁ ἀποτελεσθεὶς ἐκ τοῦ Προφητικοῦ Κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐνιαῖος τῆς διδαχῆς τύπος, ζῶν ὡς βίωμα ἐν ταῖς καρδίαις τῶν γνησίων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἐλαυνόμενος ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Ἡ ἀγραφὸς δὲ Παράδοσις τῶν Ἀποστόλων, ὑπὸ τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διαμορφωμένη εἰς Ἐκκλησιαστικὸν καὶ Ἀποστολικὸν φρόνημα εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, διειρητήθη κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς αἰῶνας διὰ στόματος εἰς ὁλόκληρον τὴν Καθολικὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Αὕτη δὲ ἀπετέλεσε Πηγὴν ἰσοστάσιον τῆ Ἁγία Γραφή τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, ἡ ὁποία γίνεται γνωστὴ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μὲ τὰς ὀνομασίας, Παράδοσις ἢ Ἱερὰ Παράδοσις ἢ Ἀποστολικὴ Παράδοσις.

2. Αὕτη ἐνεσωματώθη θαυμάσιον εἰς τὰ παλαιὰ τῆς πίστεως σύμβολα, τὰ ὁποῖα εἰσῆχθησαν ἐνωρὶς εἰς Ἐκκλησιαστικὴν χρῆσιν καὶ εἰς ἀθηντικήν ἐρμηνείαν τῆς Γραφῆς, τὰς δογματικὰς ἀληθείας ἢ ἀποφάνσεις, καὶ τοὺς Ὁρους τῶν Ἱερῶν Συνόδων, περισσότερον δὲ εἰς τὴν λατρείαν κατὰ τὰ κρατήσαντα ἔθιμα καὶ τὰς Πράξεις τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως διερμηνεύθησαν κατὰ τὰς ὁμοθυμίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀποφάνσεις (Consensus Patrum). Τοιοῦτοτρόπως κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἢ διὰ στόματος καὶ ζώσης διαφυλαχθεῖσα καὶ μεταδοθεῖσα Ἀποστολικὴ Παράδοσις εἶναι ἐνσωματωμένη ἐν τῇ Πρά-

* Εἰσαγγεῖς γενομένη ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερύθρου τῆ 17ῃ Μαΐου 1979.

22,32), ἡγήνοιο: διακόνησον τὴν ἐνότητά αὐτῶν¹⁷.

Ἐν ὄψει τῶν ὡς ἄνω παπικῶν τοποθετήσεων, δύναται θεβαίως γὰ τεθῆ τὸ ἐρώτημα ἐὰν ἡλλαξέ τι εἰς τὴν ἐποικοδομητικὴν ἔναντι τῶν ὀρθοδόξων θατικάνειον πολιτικὴν, τὴν ὁποῖαν εἶχε ἐγκαινιάσει Ἰωάννης ὁ ΚΓ' καὶ ἀκολούθως εἶχε συνεχίσει ἐπιτυχῶς Παῦλος ὁ Στ'. Τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς θὰ ἦτο ἴσως ὑπερβολικὸς καί, ὅπωςδῆποτε, πρώτος. Θὰ χρειασθῆ, ἀσφαλῶς, ὀλίγη πίστωση χρόνου ἵνα ἴδωμεν πῶς θὰ διαγραφῆ ἢ περαιτέρω «πολιτικὴ» Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β' ἔναντι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ δὴ ἐπὶ τῇ βάσει

17. Jean-Paul II à la Conférence Episcopale Polonaise, ἐν L' Osservatore Romano (ἔβδομ. γαλλικὴ ἔκδοσις), 19 Ἰουνίου 1979, ἀρ. 25, σελ. 8.

ἔξει καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τῆς Ἐκκλησίας, Γραφῆς καὶ Παράδοσεως.

Σημειωθῆτω δὲ ὅτι αἱ δύο αὐταὶ ἔννοιαι δὲν δαίνουσι παραλλήλως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀλλήλων, ὅπως δύο παράλληλοι γραμμαί, ἀλλὰ συμπλέκονται εἰς ἓν ἐνιαῖον ὄλον ζώης, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Αἱ ἔννοιαι αὐταὶ δὲν εἶναι ἔργον μηχανιστικῆς λογικῆς ἢ διδασκαλίας ἐποπτικῆς, ἀλλ' εἶναι ἔργον μεθέξεως καὶ διώσεως εἰς τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας.

3. Αἱ ἀλήθειαι αὐταὶ παρεδόθησαν προφορικῶς ὑπὸ τοῦ Κ. ἢ Ἱ. Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐπειτα διειρητήθησαν καὶ ὀρίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συνόδων, ὡς δόγματα, ἤθη, τελετουργικαὶ καὶ διοικητικαὶ διατάξεις, ἢ ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὁμολογοῦνται δὲ ἀείποτε ὁμοφώνως καὶ ἀδιαλείπτως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διδάσκονται ὑπ' αὐτῆς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν ταῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὡστε: (Ἱερὰ) Παράδοσις εἶναι ἢ διὰ ζώσης φωνῆς παραδοθεῖσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἀγραφὸς χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ εὐρισκομένη ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων καὶ τῶν Ἱερῶν Συνόδων, ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἐν τῇ καθόλου Πράξει τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ μηχανισμὸς τῆς Παραδόσεως μορφοποιεῖται καὶ περιγράφεται ὄχι ὡς ξηρὰ ἢ κειμηλιακὴ Παράδοσις ἀντικειμένου τινός, συμβόλου ἢ ἐφαρμογῆς πρὸς συντήρησιν ἢ παραφυλακὴν, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ζῶσαν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τοῦ παραδίδοντος καὶ τοῦ παραλαμβάνοντος.

Εἰς τὴν Παράδοσιν αὐτὴν τὸ ὀλικὸν στοιχεῖον εἶναι δευτερεύον, τὸ δὲ κύριον καὶ πρωταρχικὸν εἶναι τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον.

τῶν ὄσων οὗτος πιστεύει καὶ διακηρύσσει ἐνώπιον ρωμαιοκαθολικῶν κύκλων, πρὶν ἢ καταλήξωμεν εἰς ἀσδήποτε συμπέρασμα.

Πάντως, ὁ θεολογικὸς διάλογος ὀρθοδόξων καὶ ρωμαιοκαθολικῶν, ὅστις κατὰ τὸν Πάπαν πρόκειται γὰ διαδραματίσθαι ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐπίλυσιν δογματικῶν καὶ καγονικῶν δυσκολιῶν, ποὺ ἐμποδίζουν τὴν πλήρη ἐνότητα¹⁸, εἶναι, νομίζω, ἐξ ἀρχῆς καταδεδικασμένος εἰς ἀπασυχίαν, ἐὰν ἢ ἔννοια αὕτη τῆς ἐνότητος ταυτίζεται πρὸς ἐκείνην τῆς Βρέστης, τὴν ὁποῖαν καὶ προβάλλει ὡς πρότυπον τὸ πρὸς τὸν Καρδινάλιον Slipuj παπικὸν γράμμα.

Ὁ Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΕΤΣΗΣ

18. Βλ. Ἐπίσκεψις, ἐνθ' ἀν. σελ. 7.

Τούτο ἀναλύεται εἰς τρία εἰδικώτερα στοιχεῖα:

α) Ἡ δίωσις τοῦ παραδίδοντος,

β) Ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ παραλαμβάνοντος, ταῦτα δὲ ὡς ἐπικοινωνία ψυχῶν,

καὶ γ) ὁ παραλαμβάνων προσαρμόζει καὶ ἐνοφθαλμίζει τὸ παραληφθὲν εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν πρὸς αὐθευθύνεται.

Πρὸς κατανόησιν τούτου ὑπομνησκόμεν τὴν εἰκόνα καὶ τὴν μεταφέρομεν εἰς τὰ πνευματικά, δηλαδὴ εἰς τὸ γεώργιον (=καλλιεργημένην γῆν) ἢ εἰς τὴν ἄμπελον τοῦ Κυρίου, τοῦ γεωργοῦ, πρὸς ἐνοφθαλμίζει (=κεντρώνει) εὐγενὲς φυτῶριον εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ πρὸς ἐξευγένησιν φυτὸν ἢ δένδρῴλιον. Τούτο καθιστᾶ σαφὲς ὅτι ὁ μηχανισμὸς τῆς παραδόσεως καὶ παραλαβῆς εἶναι μία ζωσα πραγματικότης καὶ ὄχι νεκρὰ κίνησις, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰ ἄψυχα.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

4. Ἡ διδασχὴ, πρὸς ἀπετέλεσεν τὴν γραπτὴν καὶ ἄγραφον Παράδοσιν.

Ἡ παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθεῖσα ἐντολὴ εἰς τοὺς μαθητὰς Του ἦτο «να κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας» ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἐκήρυττε. Πλὴν, ὅμως, διὰ τὰ ἐπεκτείνωσι τὴν δρᾶσιν των τὴν ἱεραποστολικὴν καὶ ἔξω τῆς Παλαιστίνης, «μαθητεύοντες πάντα τὰ ἔθνη», κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον «πάσῃ τῇ κτίσει», χρηματίζοντες μάρτυρες Αὐτοῦ «ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς»¹.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν ταύτην, οἱ μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, δὲν ἐθεώρησαν ὡς περιλαμβανόμενον εἰς τὴν κυρίως ἀποστολήν των τὰ ἐπιδοθεῖσα εἰς τὴν ἀποθησαύριον τοῦ κηρύγματός των, γράφοντες τὰ κηρυττόμενα.

Διὰ τοῦτο καὶ οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν οὐδὲν γραπτὸν μνημεῖον τῆς διδασκαλίας των κατέλιπον.

Τούτο εἶναι καὶ μία αἰτία ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν γνωρίζομεν τὴν δρᾶσιν των, ἀν καὶ εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι συνεμορφώθησαν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου καὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην διέτρεξαν, κηρύξαντες τὸ Εὐαγγέλιον. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι τινὲς ἐκ τῶν Ἀποστόλων ἄφησαν γραπτὰ ὑπομνήματα τῆς διδασκαλίας των. Ἀλλὰ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά των διὰ τὸν διδασκαλῶν των, δὲν συμπεριέλαβον πάντα ὅσα ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε καὶ ἐποίησε.

1. Ματθ. κη', 9. Μάρκ. ιετ' 15. Πράξ. α', 8. Λουκ. κδ', 47.

Αὐτὸ μᾶς τὸ ἀναφέρει ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, λέγων: «Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα διδλία...»², καὶ «πολλὰ μὲν ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ...»³. Τούτο, ὡς σχῆμα μεγαλοποιήσεως, ὑπογραμμίζει καὶ ἐπισημαίνει τὸ τεράστιον κηρυκτικὸν ἔργον διδασκαλίας καὶ Παραδόσεως, πρὸς ἐπετέλεσαν οἱ τοῦ Κυρίου Ἀπόστολοι.

Ἐν σχέσει πρὸς τὰ «πολλὰ», τὰ ὁποῖα οἱ Ἀπόστολοι «εἶχον γράφειν», αἱ συγγραφαὶ ὅσων ἔγραψαν ἦσαν μικραὶ, διὰ τοῦτο καὶ ἐπεφυλάσσοντο «στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι»⁴, εἰς ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπεστέλλοντο αἱ ἐπιστολαί, τὸν λόγον τῆς παρακλήσεως, δηλαδὴ τὸν λόγον τῆς σωτηρίας.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεορρήμων Παῦλος συνιστᾷ πρὸς τὸν Τιμόθεον νὰ «φυλάξῃ τὴν Παρακαταθήκην», τὴν ὁποίαν τῷ ἐνεπιστεύθη, διὰ ζωῆς, γνησίας εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, συμβουλευῶν αὐτῷ, ἵνα «μὴ μειώσῃ μηδὲ ἐλαττώσῃ» ταύτην, καὶ νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι «οὐκ ἔστι» ταῦτα ἐφευρέσεις ἰδικῆς του, ἀλλὰ «τὰ ἀλλότρια ἐνεπιστεύθη»⁵. Ἀλλὰ τοὺς «ὑγιαίνοντας λόγους», τοὺς ὁποίους ἤκουσε παρὰ τοῦ Ἀποστόλου, νὰ ἔχη ὡς «τύπον καὶ κανόνα» «καθάπερ οἱ ζωγράφοι τοῖς ἀρχετύποις προσέχοντες, σὺν ἀκριθείᾳ ἐκείνων ζωγραφοῦσι τὰς εἰκόνας». Νὰ κρατῇ πιστῶς «τὴν περὶ πίστεως καὶ ἀγάπης γεγεννημένην διδασκαλίαν»⁶, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει «καλὴν Παρακαταθήκην». Ἐστερα προτρέπει τὸν Τιμόθεον, «ἃ ἦ κ ο υ σ ε» παρ' αὐτοῦ διδασκόμενα παρουσία πολλῶν πιστῶν, αὐτὰ νὰ τὰ ἐμπιστευθῇ «πιστοῖς ἀνθρώποις μὴ προδιδούσι τὰ παρατιθέμενα»⁷, ὡς «θησαυρὸν βασιλικὸν καὶ πολλῆς δεομένων ἀσφαλείας καὶ φυλακῆς», «οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι»⁸, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ καὶ τὴν συνταγματικὴν, ἃς εἵπωμεν, δανειζόμενοι θύραθεν, κατοχυρωσιν τοῦ ἱεροῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ ἀνωτέρω λεχθεῖσαι προτροπαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς στιγμὰς μάλιστα τῶν δεσμῶν του, ἐν «φυλακαῖς καὶ διωγμοῖς» τονίζουσιν ἔτι περισσότερον τὸ ἱερὸν καὶ κατὰ πνεῦμα ἀξιόμαχον τοῦ ἱεροῦ λόγου τῆς δωκομένης Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου.

Ἄλλως τε συμφωνοῦσι πλήρως καὶ οἱ Καθολικοὶ καὶ οἱ Προτεστάνται σήμερον, ὅτι ἡ χριστιανικὴ διδα-

2. Ἰωάν. κη', 25.

3. Ἰωάν. κ', 30.

4. Β' Ἰωάν. 12. Πρβλ. Α' Κορ. ια', 34.

5. Α' Τιμ. στ', 20. Χρυσ. εἰς τὴν Α' Τιμ. Ὁμιλ. 18.

6. Β' Τιμ. α', 13 καὶ Ζιγ. αὐτόθι: Ν. Καλογεράς II, σελ. 275. Μ. 82,83Ε.

7. Β' Τιμ. ε', 2, καὶ Οἰκουμ. αὐτ. Μ. 119, 209.

8. Β' Τιμ. ε', 2-3.

σκαλία ἐν τῇ ἀρτιουσάτῳ Ἐκκλησίᾳ μετεδίδετο διὰ ζώσης πανταχοῦ διὰ τῆς προφορικῆς Παραδόσεως.

5. Θὰ ζητήσω, εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τὴν ἄδειάν σας διὰ νὰ παραθέσω, ἀπὸ συγγραφεῖς τῆς μὴ Ὀρθοδόξου Παραδόσεώς μας, τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τὴν γνώμην:

α) τοῦ πολλοῦ Γερμανοῦ συγγραφέως καὶ ιστορικοῦ Θεολόγου Harnack, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ Παράδοσις αὐτὴ δὲν εἶχε μόνον γενικὰς ιδέας, ἀλλὰ καὶ δογματικὰς διδασκαλίας. Ὡς χάριν παραδείγματος, ἡ ἄφεςις, ἡ εἰρήνη, ἡ σωτηρία, ἡ δικαιοσύνη. Καὶ αἱ δογματικαὶ αὐταὶ διδασκαλῆαι ἦσαν διατετυπωμέναι κατὰ τρόπον συγκεκριμένον⁹.

β) Τοῦ Θεολόγου Seerberg¹⁰, ὅστις παρατηρεῖ, ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 90 - 140 μ.Χ. κατεῖχον οἱ Χριστιανοὶ Παράδοσιν ἄγραφον, τὴν ὅποιαν μέχρι τοῦ Χριστοῦ ἀνῆγον. Ἡ Παράδοσις αὐτὴ εἶχε τὴν δάσιν τῆς διδασκαλίας καθὼς καὶ τῆς Ποιμαντικῆς διευθύνσεως τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων.

Ἐποὶ λοιπὸν ὑπῆρξε τὸ κύριον μέσον τῆς γνωστοποιήσεως τοῦ περιεχομένου τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως ἢ προφορικῆς Παράδοσις, δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι κατὰ τοὺς Ἀποστολικούς χρόνους μοναδικὴ πηγὴ τῆς θείας διδασκαλίας ἦτο αὐτὴ καὶ μόνον ἡ Παράδοσις.

Ἀργότερον μετὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ θεμελίωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἤρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν ὡς ἐπιστολαί, ὡς εὐαγγέλια, καὶ ταῦτα ἀντλούμενα ὑπὸ τῆς προφορικῆς Παραδόσεως Θεόπνευστα βιβλία, τὰ ὅποια ἀπετέλεσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Β' αἰῶνος τὸν Κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αὐτὰ δὲ ἐθεωρήθησαν τὸ θεμέλιον τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

Τὸ στοιχεῖον αὐτὸ παρέχει, εἰς τὴν παρούσαν διέρευσαν τῆς οὐσίας καὶ τῶν στοιχείων τοῦ ἀπαρτιζομένου τῆς Παράδοσις, καὶ τοῦτο τὸ σημαντικόν:

Α') Πρὸ τοῦ Κανόνος, τὸ 1ον Σύνταγμα τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἱερὸν καὶ Ἅγιον Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ἀποτεθησαύριστα παρὰ τῆ Ἐκ-

κλησία διὰ χειρὸς τῆς Παραδόσεως, δηλαδὴ ἦτο Παράδοσις:

α) Ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου

β) Ἡ διδασκαλία Του

γ) Τὸ Πάθος

δ) Ἡ Λαμπροφόρος Ἀνάστασις καὶ

ε) Ἡ γενέθλιος τῆς Ἐκκλησίας ἡμέρα, δηλαδὴ ἡ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς πυρίνας γλώσσαις ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, «ὡσεὶ πνοῆς διαίας τοῖς μαθηταῖς ἐπελθόντος», καὶ ὡς Παράδοσις «ἠχημαλίωση» εἰς τὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἀπετέλεσαν τὸν Κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης, μεσοῦντος τοῦ Β' ἀπὸ Σωτήρος Χριστοῦ αἰῶνος.

Β') Ὅτι ἡ Π α ρ ἄ δ ο σ ι ς ἐξειδικεύθη, περὶρίσθη καὶ συμπεριέλαβεν ἱστορικῶς καὶ γενετικῶς περαιτέρω ἅπαν τὸ βίωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πλὴν τοῦ διὰ τοῦ Κανόνος τῆς Κ.Δ. παραδοθέντος, ὡς γραπτοῦ μνημείου σωτηρίας, τοῦ ἱεροῦ βιβλίου καὶ Κανόνος τῆς Καινῆς Διαθήκης.

6. Διὰ τοὺς ὡς ἄνω λόγους σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ὁ Θεορρήμων Παῦλος εἰς τὰς δύο ἐπιστολάς του πρὸς Θεσσαλονικεῖς, αἱ ὅποια εἶναι τὰ παλαιότερα βιβλία τοῦ Κανόνος τῆς Καινῆς Διαθήκης, συνιστᾷ εἰς αὐτοὺς τὰς Παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθησαν «εἴτε διὰ λόγου», (Παράδοσις διὰ ζώσης), «εἴτε δι' ἐπιστολῆς», (Παράδοσις διὰ γραπτοῦ λόγου), «νὰ φυλάσσουν ἀπαρεγκλίτως»¹¹.

Καθίσταται φανερόν λοιπὸν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἰδρύθη, ἐθεμελιώθη καὶ ἐξηπλώθη, δεκαετίας ὀλοκλήρους πρὶν διὰ τοῦ ἀγράφου λόγου, προτοῦ ἀναφαοῦν αἱ θεόπνευστοι συγγραφαὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

9. Harnack, Lehrbuch der Dogmengeschichte, Τόμ. I σελ. 173-181.

10. Παρὰ Bartmann, μνημ. ἔργ. I, σελ. 46.

11. Θεσσαλ. 6', 15-16.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Πραγματοποίησης τοῦ ιδεώδους «universitas».

Διὰ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν συνεργασία μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὁργανωθέντος πανηγυρικοῦ ἐορτασμοῦ τῆς 1600ῆς ἐπετείου τῆς κοιμήσεως τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ ἰδίᾳ διὰ τῶν διμυλίων καὶ ἀνακρινώσεων. αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διορθοδόξου θεολογικοῦ συνεδρίου, ἕπερ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ συνεκλήθη ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, προσβλήθησαν πολλαὶ πτυχαὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ πατρὸς.

Διὰ πασῶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐκδηλώσεων κατέστη συνειδητὸν καὶ διεκηρύχθη, ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος, ὑπὸ τὴν ἐνοπιὸν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ θεοθεωρίας, ἐπραγματοποίησε καθ' ὑποδειγματικὸν τρόπον τὸ ἰδεῶδες «universitas» ἀφ' ἐνὸς συνθέσας εἰς ὁργανικὴν ἐνότητα ὑπὸ τὰ σκήπτρα τῆς ἀληθοῦς Θεολογίας παντοειδεῖς γνώσεις ἐκ πάντων τῶν πεδίων τοῦ ἐπιστητοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀγωνισθεὶς ἰσοθίως, ἵνα ἡ μελέτη καὶ ἱερά θεωρία μὴ μένον ἀποκεκομμένα ἐκ τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος ἢ μόνον ἐν τοῖς περιωριστοῖς αὐτῆς, ἀλλ' ἐντάσσονται ὁργανικῶς εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν προβλημάτων του, πρὸς πρωτοπορειᾶν κατὰπολέμησιν τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, πρὸς ἐμπρακτικὸν προβολὴν τοῦ ἰδεώδους τῆς λύσεως τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν λαμπρᾶς ἀνακαινιστικῆς ποιμαντικῆς καὶ πολιτιστικῆς δράσεως. Ἡ δράσις αὐτῆ, ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ πεπτωκότος, εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ τεθνηκότος, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πλανωμένου, εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολωλότος καὶ εἰς τὴν διασφάλαισιν τοῦ ἰσχυροῦ.

Νὰ μὴ ὑφίστανται ἀποδυνάμωσιν.

Αἱ πανελλήνιοι ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῷ ἐορτασμῷ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἀφ' ἐνὸς ἀνεξωπύρησαν τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἐλικῶν ἀγώνων τῶν Ἑλλήνων πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους καὶ πρὸς ἐκδίωξιν ἐξ αὐτοῦ τῶν σιδηροφράκτων φασιστικῶν στρατιῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ὑπομνησθῇ εἰς τὴν νέαν γενεάν, ὅτι ἡ δύναμις τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀνοπέρων πνευματικῶν ἀξιών εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν λογικὴν τῶν ἀριθμῶν. τῆς ὑλικῆς δυνάμεως καὶ τῶν σχεδίων τοῦ παντὸς εἴδους ὕλισμοῦ καὶ ὀλοκληρωτισμοῦ.

Τοιαύτης οὐσης τῆς διδασκτικῆς σημασίας τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τοῦ «Ὁχ», ἐπιβάλλεται, ὅπως

καταβάλληται καὶ ἔτιος ἰδιαίτερα φροντίς, ἵνα τὰ προγράμματα τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων μὴ ὑφίστανται ἀποδυνάμωσιν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀλλὰ προσδίδουν πάντοτε εἰς τὸν ἐορτασμὸν τὴν ἀρμυζουσαν εἰς αὐτὸν λαμπρότητα καὶ ἀγλήν. Ἡ 28ῆ Ὀκτωβρίου δέον ἔσασι νὰ φρονηματούξη καὶ ἐμπνέη τὰς νέας γενεὰς καὶ νὰ ὀδηγῇ εἰς ἀναγκαίαν ἐπαγρύπνησιν πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης ἀποπειρας τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων πρὸς ἀποπροσανατολισμὸν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν αὐτῆς ἐκ τῶν ἰδανικῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἢ γενεσιουργὸς αἰτία τῶν ἠρωϊκῶν ἀγώνων τοῦ Ἑθνους.

Τὸ Κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας κατηχητικῆς περιόδου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν σχετικῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ, ἀναφερόμενος εἰς αἰτιάσεις ἐναντίον τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι «μέσα σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀμφισβήτησεων, πὸν ζοῦμε, ἦταν φροσικὸ νὰ ἀμφισβητηθῇ καὶ τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀμφισβήτηση αὐτὴ ἀπὸ ἀνθρώπων, πὸν δὲν ἔζησαν ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς τῆς χριστιανικῆς κατηχήσεως δὲν μᾶς ξενίζει. Αὐτό, πὸν ἰδιαίτερα μᾶς θλίβει, εἶναι ἡ ἀμφισβήτηση, πὸν προέρογεται ἀπὸ κύκλους, πὸν δὲν θὰ ἔπροπε. Μιὰ ἀμφισβήτηση ὅμως τῆς ἀποστολικῆς καὶ κατηχητικῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη τραγικὰς ἐπιπτώσεις εἰς τὸ ὅλο ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς διακονίας τοῦ κόσμου, γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, παύσεται ἄμεσος ἀνάγκη προβολῆς καὶ ἀναξωπυρήσεως τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πύκνωσιν τῶν τάξεων τῶν κατηχητικῶν σχολείων καὶ πρὸς σπορὰν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν νέων τῆς ἀνακαινιστικῆς χριστιανικῆς διδασχῆς, ἥτις εἶναι τὸ θεμέλιον πάσης ὕγιους παιδείας καὶ ἀγωγῆς.

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια».

Ἡ συμπλήρωσις τριετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκδιδομένης ἀνὰ δεκαπενθήμερον ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐξαρθῇ δικαίως ἢ συμβολῇ τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἐνημέρωσιν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου χαρακτηριστικῶν ὑπῆρξεν ἐν σημείωμα τῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος «Καθολικῆ», ἐν τῷ ὁποίῳ τονίζονται καὶ τὰ ἐξῆς: «Σὲ χρόνια σφοδρῶν ἐπιθέσεων ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, κινδύνων, κρίσεων, ἀμφισβήτησεων, ἢ «Ἐκκλησια-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος
της Εκκλησίας της Ελλάδος

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Θ' 9-10-79

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐμελέτησε τὸν χρονίζον θέμα τῆς ἀνεγέρσεως Συνοδικοῦ Μεγάρου, ἐν Ἀθήναις, τοῦ ὁποῦ ἡ δημιουργία θὰ συνέβαλεν εἰς τὴν καλύτεραν λειτουργίαν τῶν Ὑπηρεσιῶν Ἀθῆνης. Πρὸς τοῦτο ἀπεφάσισε τὴν συγκρότησιν τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεωργίου, Μεσογαίας καὶ Ἀκρωτηριῶν κ. Ἀγαθονίκου καὶ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθελομαίου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ι' 10-10-79

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν Ἱεράν Ἀκόλουθιαν τοῦ Ὁσίου Γερμανοῦ κτήτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας τῆς Εἰκοσιφοινίσσης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας, ὡς καὶ Παρακλητικὸν Κανόνα πρὸς τιμὴν τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΙΑ' 11-10-79

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἠσχολήθη μὲ τὸ σοβαρὸν θέμα τῆς δυνατότητος διορισμοῦ κληρικῶν Θεολόγων ὡς Καθηγητῶν εἰς σχολεῖα Μ.

Ἐκπαιδύσεως, δεδομένου ὅτι ἐκ τῶν τοιούτων διορισμῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν διανοίγονται εὐρεῖαι πάλαι ἐπικοινωνίας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας μὲ τὴν μαθητιώσαν Νεότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ προκύπτουν διάφορα ποιμαντικὰ προβλήματα.

Διὰ τὴν Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισεν ὅπως ζητήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δι' Ἐγκυκλίου τῆς τᾶς γνώμας τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΙΒ' 12-10-79

Διὰ ἀποφάσεώς Τῆς ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεδέχθη παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Θεοκλήτου καὶ ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ Μητροπολίτου τῆς πάλαι ποτε διαλαμφάτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαρδικίου. Ἀνετίθησε δὲ τὴν πρὸς τὸν Σεβ. Γαρδικίου ἐντολήν τῆς, ὅπως συνεχίσῃ προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του ὡς ἐκπρόσωπος καὶ Ἐπίτροπος τῆς Δ.Ι.Σ. παρὰ τῷ Ο.Α.Ε.Π.

Ἡ Δ.Ι.Σ. εἰς τὴν Συνεδρίαν Ἀδτῆς τῆς 18-10-79 ἀπεφάσισε τὴν ἔκτακτον σύγκλησιν τῆς Ι.Σ.Ι. κατὰ τὴν 6 καὶ 7 Νοεμβρίου 1979 μὲ βασικὸν θέμα Ἡμερησίας Διατάξεως τὴν πληρῶσιν τῶν Θρόνων τῶν χηρευσσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων α) Ἰωαννίνων καὶ β) Χίου, Φαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν.

οιτικὴ Ἀλήθεια» ὑψωσε τὴν ἐπεύθυνη καὶ σοβαρὴ φωνὴ τῶν σιγῶν τῆς, τῆς εἰδησεογραφίας τῆς, τῶν σχολίων τῆς. Συνεχίζοντας τὸ παλαιότερο δῶνυμο δοξασιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατ' ὄρωσιν ὡς ἀπαράβατον ἐνα βασύτατο καὶ πολύτιμο δημοσιογραφικὸν παρελθόν, νὰ τὸ ἀναστήσει καὶ πάλι σὶ τὸ ἐλεύθερο ἑλληνικὸ ἔδαφος, νὰ τὸ ἐκσυγχρονίσῃ καὶ νὰ τὸ καταστήσει φροντιστήριον τοῦ ὑγιοῦς ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, πὸν τόσο δεινοπαθεῖ σὶς ἡμέρας μας» («Ἐκκλ. Ἀλήθεια», 72, 1.10.79).

Γενικὴ εἶναι ἡ εὐχὴ, ὅπως ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, συνεχίζουσα τὴν ἐπὶ τὰ θελιώδη διαρκῆ πορείαν τῆς, γνωρίζῃ ὅλον καὶ μεγαλυτέραν ἐκδοτικὴν ἐπιτυχίαν καὶ συντελῆ εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ ἐκλέπτυσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα τῆς Χώρας.

Κατὰ τὸ Α' Ἐθνοπαικὸν Σεμινάριον διὰ τὴν Με-

τανάστευσιν καὶ τὴν Γονιμότητα, ὅπερ προσφάτως ἐπραγματοποιήθη ἐν τῇ Παντιῶ Σχολῇ, ἐπεσημάνθη ἡ σοβαρότης τοῦ ἐκ τῆς ἐπογεννητικότητος τῶν Ἑλλήνων δημιουργουμένου δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς χώρας μας. Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἀνεκοινώθησαν ἐν τῷ Σεμινάριῳ τούτῳ, (κατὰ 50ο) ἔχουν μειωθῆ αἱ γεννήσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα. ἐν ἀναλογία πρὸς τὴν ὑψηλὴν γεννητικότητα τῆς προβιομηχανικῆς ἐποχῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα». Εἰδικώτερον ἐπεσημάνθη, ὅτι σὶ τῷ 1928 τὸ ποσοστὸν γεννήσεων ἦτο 30ο) ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ. Τῷ 1975 κατῆλθεν εἰς 16ο), ἐνῶ τῷ 1979 ἐμειώθη εἰς τὸ 12,5ο).

Αἱ στατιστικαὶ αἰτιαὶ κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ ἀμέσου κινδύνου διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους καὶ ἐπιβάλλουν τὴν ἀφύπνισιν πάντων τῶν ἀρμοδίων. Οἷτοι δέον νὰ ἐντείνουσι καὶ συνενώσουσι τὰς προσπάθειαις τῶν τόσον διὰ τὴν διαφώτισιν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς βιολογικῆς ἀποδυναμώσεως τοῦ Ἔθνους, ὅσον καὶ διὰ τὴν λήψιν μέτρων οὐσιαστικῆς συμπαροσάσεως πρὸς τοὺς πολυτέκνους.

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Τὴν 1 Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ ἐτέλεσεν ἑγιασμὸν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Γ' Περιόδου αὐτῆς.

Τὴν 14 τοῦ ἰδίου μηνὸς προέστη τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν 1600τὴν ἐπέτειον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μ. Βασιλείου.

Τὴν 15 εἰς τὸ Διορθόδοξον Κέντρον Ἱ. Μονῆς Πεντέλης προήδρυσεν τοῦ Συνεδρίου διὰ τὸν Μ. Βασιλείου.

Ἀπέειπε δὲ μετὰλλια εἰς Ἀρχιερεῖς, Καθηγητὰς καὶ Συνέδρους, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὸ ἐν λόγῳ Συνέδριον, καὶ ἀκολούθως παρεκάθησεν εἰς γεῦμα ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Συνεδρίου.

Τὴν 17 ἐδέχθη τὸν Δ)ντὴν Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας καὶ Προσφύγων τοῦ Π.Σ.Ε. κ. JEAN FICHER καὶ τὸν Β' Δ)ντὴν τοῦ ἰδίου τμήματος Πρωτοπρ. Γεώργιον Τσέστην, συνοδευμένους ὑπὸ τοῦ Δ)ντοῦ τοῦ Γραφείου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοήθειας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ἐένων Ἐκκλησιῶν κ. Ἀντωνίου Παπαντωνίου.

Ἀκολούθως δὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην τοῦ Σάν Πάολο κ. Ἰγνάτιον καὶ τὸν Ἐπίσκοπον Ἡλιουπόλεως κ. Σπυρίδωνα.

Ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τοῦ Βραβείου Νόμπελ εἰς τὸν Ἑλλογιμώτατον κ. Ὀδυσσεὰ Ἐλύτην, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπέστειλε πρὸς τὸν τιμηθέντα τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα.

«Ἑλλογιμώτατε,

Ἡ δικαία καὶ χαροποιὸς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἀπονομὴ τοῦ Βραβείου Νόμπελ εἰς τὴν Ἑλλογιμότητά σας ὑπὸ τῆς Σουηδικῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ μέγα ποιητικὸν σας ἔργον, συνοδεύεται ἀπὸ μίαν ὄλιγον σημαντικὴν ἀνακοίνωσιν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν ἑλληνισμὸν, ὅπου ὁ χαρακτηρισμὸς σας «ὡς Ποιητοῦ τοῦ Αἰγαίου» ἀποκτᾷ σήμερον ἰδιαίτερον σημασίαν.

Ἡ διαπίστωσις τῆς Σουηδικῆς Ἀκαδημίας, ὅτι τὸ ἔργον σας, «μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν Παράδοσιν ἀποδίδει τὸν ἀγῶνα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δημιουργίαν» καὶ ἡ καθ' ὄψην ἀνάληψιν ἀνάληψις τοῦ καλλιτεχνικοῦ σας ὀνόματος, καθ' ἣν «ἀντανάγκᾳ σύνθεσιν ἰδεῶν» τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως, ἀποκαλύπτουν τὴν σημασίαν τὴν ἐπιπέδῳ ἀκαταλύτως ἔχει διὰ τὸν ἀνθρώπου ἐσσεῖ τὸ πάντοτε ζῶν καὶ πάντοτε δημιουργικὸν Ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Μετὰ διαπύρων συγχαρητηρίων καὶ εὐχῶν»,

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ο Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Τὴν 23 προήδρυσεν εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Συμβουλίου τοῦ TAKE.

Τὴν 24 προήδρυσεν ὡσαύτως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος «Μελισσοουργός».

Τέλος τὴν 25 τοῦ μηνὸς προήδρυσεν τοῦ Συμβουλίου τοῦ «Κασσιματείου» Ἰδρύματος.

Ίερά Μητρόπολις Αὐστρίας

«Ἡ Ὁρθοδοξία εἰς Ἰταλία»

«Ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Ἰταλία» θὰ εἶναι ὁ τίτλος ἑνὸς νέου ἔργου, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκδοσις μελετᾶται τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τῆς Ὁρθόδοξης Κοινότητος Ρώμης. Ὅπως το-νίζεται καὶ στὸ τελευταῖο τεῦχος (40) τοῦ πληροφοριακοῦ δελτίου τῆς Κοινότητος «Ὁρθόδοξες Εἰδήσεις», ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν συνεργασία ἐπιστημονικῶν κύκλων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ θὰ παρουσιάξῃ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ Κοινοτήτων τῆς Ἰταλίας, δίνοντας στὴ δημοσιότητα καὶ διὰ τὰ σχετικὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, καταστατικὰ Κοινοτήτων κ.λπ.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ὑπάρχουν σήμερον στὴν Ἰταλία ὀκτὼ ἑλληνορθόδοξες ἐκκλησίαις μετὰ ἰσάριθμους περίπου ὁργανωμένους κοινότητες. Οἱ ἐκκλησίαις αὐταὶ εἰσὶν Ἱ. Μητρόπολις Αὐστρίας καὶ Ἐξαρχία Ἰταλίας, Ἑλβετίας καὶ Οὐγγαρίας (μετὰ τὴν Βιέννην) καὶ θρῖσκονται σὲ πλήρη λειτουργία, εἰσὶν τῆς Ρώμης, Νεάπολης, Τεργέστης, Βενετίας, Μιλάνου, Γένοβας, Μπρίντζι καὶ Μπάρι.

Ἀλλὰ ἡ κατὰ πάνω μελέτη δὲν θὰ ἀσχοληθῇ μόνον μετὰ τὶς ἐκκλησίαις καὶ κοινότητες αὐτὰς· θὰ περιλαμβάνῃ καὶ διὰ τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ ναῶν ποὺ ἔχουν ἐκλείψει μετὰ τὸν καιρὸ καὶ δὲν ὑπάρχουν πιά σήμερον, ὅπως τοῦ Λιόβρονου, τῆς Μεσσήνας, τῆς Μαρλέτας καὶ τῆς Ἀγκώνας.

Ἐνα ἄλλο τμῆμα τῆς μελέτης θὰ εἶναι ἀφιερωμένο στοὺς Ὁρθόδοξους ἄλλων ἐθνότητων, ὅπως Ρώσους, Σέρβους, Ρουμάνους κ.κ., τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξὴ καὶ ἡ δράσις στὴν Ἰταλία παρουσιάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ συμβάλλει στὴ δυναμικὴ παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν Ἰταλικὸν χῶρον.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ μελέτη αὐτὴ, τῆς ὁποίας ὁ ὄγκος ὑπολογίζεται σὲ ἑκατοντάδες σελίδων, θὰ ἀποτελέσῃ μὴ γνήσια προσφορά στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, ἀλλὰ καὶ μίαν ἐξαιρετικὴν συμβολὴν στὴν ἱστορίαν τοῦ Γένους, παλαιὰ καὶ σύγχρονη.

Ίερά Μητρόπολις Σουηδίας

Ὁ Παναγιώτης Φούγιος τοῦ Ἰγούργειου Παίδειας εἰς τὴν Στοκχόλμην.

Τὴν 9ην Ἰουνίου ἀφίχθη εἰς Στοκχόλμην, ἡγούμενος ἐπισημοῦ Ἀποστολῆς τοῦ Ἰγούργειου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων Ἑλλάδος, διὰ διμερεῖς συνομιλίαν μετὰ τῶν ἀρμοδίων σουηδικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν, ὁ κ. Παναγιώτης Φούγιος, Διευθυντὴς τῆς Διευθύνσεως Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων Ἐξωτερικοῦ.

Σουηδικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἀντιπροσωπεία εἰς Ἑλλάδα.

Μεταξὺ 26ης Ἰουνίου καὶ 1ης Ἰουλίου 1979 ἐπεσκέφθη ἐπισημῶς τὴν Ἑλλάδα Σουηδικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἀντιπροσωπεία, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Προέδρου τῆς Σουηδικῆς Βουλῆς κ. HENRY ALLARD.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κλείς Πατρολογίας - Βυζαντινῶν Συγγραφέων, ὑπὸ Δωροθέου Σχολαρίου (Πρώην Μητροπολίτου Λαρίσης, τοῦ Θεσσαλοῦ), πρώτη ἔκδοσις 1879.

Μετὰ ἀκριβῶς 100 ἔτη (1879 - 1979) ἐπανακρίβεται εἰς ἓνα τόμον (650 σελ.) ὁ πολύτιμος καὶ ἐξηγητημένος αὐτὸς θησαυρός. Εἰς τὸ καταπληκτικὸν αὐτὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶναι καρπὸς πολυετούς καὶ πολυμύχθου ἐργασίας, συμπεριλαμβάνονται ἀπὸ τὸν πρῶτον αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ λεπτομερῶς τὰ περιεχόμενα ἀπάντων τῶν ἔργων ἄλλων τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἄλλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων καὶ ὀρισμένων Βυζαντινῶν Συγγραφέων. Ἔχει συναχθῆ ἄσσει τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Χρησιμεύει ἕως ὅς θεματολογικὸς ὁδηγὸς καὶ διὰ τὴν σύγχρονον σειρὰν τῶν Πατερικῶν ἔκδόσεων «ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», διότι ἀναφέρειται συστηματικῶς εἰς τὰ συγκεκριμένα ἔργα ἐκάστου Ἁγίου Πατρὸς.

Ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ ἔργου τούτου ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι αὐτὸ χρησιμοποιεῖται καὶ αὐτοτελῶς, ἀνεξαρτήτως δηλαδὴ ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν τόμων ὅπου παραπέμπει, διότι μὲ βραχυτάτην περίληψιν ἐξαιρεται ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῶν Ἀγιοπατερικῶν ἔργων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀντλοῦνται εὐχερῶς συμπεπυκνωμένα διδάγματα θείας σοφίας. Ἐπιτυγχάνεται ἀκόμη μία γενικὴ ἐνημέρωσις περὶ τοῦ τί ἀκριβῶς ἔχει γραφῆ καὶ διασωθῆ εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν καὶ δι' ὅσα σημεῖα ὑπάρχει εἰδικὸν ἐνδιαφέρον ὁ ἀναγνώστης ὁδηγεῖται ἀμέσως εἰς τὴν ἀντίστοιχον πηγὴν. Ἐπίσης μεγάλης ἀξίας εἶναι ἡ ἐκτενεστάτη εἰσαγωγή τοῦ ἔργου, ἀποτελουμένη ἐκ δεκάδων σελίδων καὶ διηρημένη εἰς 8 μέρη, ὅπου ἀναπτύσσονται θέματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως περὶ μελέτης καὶ καταληπτῶν τῶν θείων Γραφῶν, περὶ αἰρετικῶν καὶ ἀπίστων, περὶ παραδόσεων, περὶ τῆς ἀξίας τῶν Πατερικῶν ἔργων κ.λπ.

Ἡ ἔκδοσις θὰ εἶναι πολυτελής. Ὁρίσθη χαμηλοτάτη προνομιακὴ τιμὴ 450 δρχ. δι' ὅσους προεγγραφοῦν μὲ τὴν προκαταβολὴν ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ. Τὸ ἔργον θὰ κυκλοφορήσῃ συντόμως. Μετὰ τὴν κυκλοφορίαν του θὰ ὀρισθῆ ἡ νέα τιμὴ. Σήμερον, ἐὰν εὑρεθῆ ἀντίτυπον, ἀγοράζεται πρὸς 2.000 - 3.000 δρχ. Ἡ προεγγραφή νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον. Γνωστοποιεῖται ὑπευθύνως ὅτι τὸ ἔργον θὰ κυκλοφορήσῃ πρὸ τῶν Χριστουγέννων. Ἐκδόσεις «ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», Πατησίων 5, Ἀθήναι, τηλ. 52.43.400. Ὑπεύθυνος: Ἱερεὺς Ἰωάννης Κ. Διώτης.

Τιμὸθεος Κ. Κιλίφη, Στὰ Βάθη, Ἀθήνα 1979, σελ. 122.

Μὲ τὸ καινούργιον τοῦ βιβλίου «Στὰ Βάθη», ὁ ἱερομόναχος Τιμόθεος Κιλίφης, γνωστὸς ἀπὸ τὰ προηγούμενα

βιβλία ποὺ ἐξέδωσε, παραμερίζοντας τὶς συμβατικότητες τῆς ἐποχῆς μας, διεισδύει μὲ ἀποφασιστικὸτητα, εὐκρίνεια καὶ τόλμη, ἀλλὰ καὶ μὲ δέος εἰς ἐσωτερικώτερες δομὲς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Ἀναλύει μὲ ἀπλότητα καὶ βάθος ὅ,τι ἀνακαλύπτει ἐρευθώντας τὰ «στὰ Βάθη». Ἡ ζωὴ, ἡ ὁμορφιά, ἡ ἀλήθεια, ἡ γνησιότητα ἐρεθίζουν τὴν σκέψιν καὶ τὴν καρδίαν του.

Τὸ δλέμμα του εἶναι καθαρὸ καὶ θαρραλέο. Δὲν διατάζει, χωρὶς προκαταλήψεις καὶ φανατισμοῦς, ἀλλὰ μὲ μιὰ ἀπλότητα ἀποκαλυπτικὴ, νὰ παρουσιάσῃ ἀλήθειαι, ποὺ ἡ σκόνη τοῦ «κατὰ συνθήκην» ἔχει θάψῃ «στὰ Βάθη». Θέματα, ὅπως «ἡ ἀποφυλάκισις τοῦ Χριστιανισμοῦ» ἢ «ὁ θάνατος τῆς κρίσεως», θὰ μπορούσαν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς μιὰ τολμηρὴ αὐτοκριτικὴ γιὰ δρόμους μὴ καρποφόρους, ποὺ ἀκολουθήσαμε.

Κάθε σελίδα τοῦ βιβλίου μοιάζει μὲ μιὰ δροσοσταλίδα, ποὺ εὐφραίνει καὶ αἰσθάνεται τὴν «δρόσον» αὐτὴ «τοῦ Πνεύματος», ποὺ διαπνέει τὰ σύντομα αὐτὰ δοκίμια, νὰ σὲ ἀγγίζει.

Χωρὶς σκόπιμα νὰ τὸ ἐπιδιώκει ὁ συγγραφεὺς, μάς κάνει νὰ νοιώσουμε τὴν διάσταση τῆς καθολικῆς ὁμορφίας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου, ποὺ μέσα «στὰ Βάθη» τῆς ἀνθρώπινης υπάρξεως, δημιουργεῖ τὸ δράμα τῆς ἀγιότητος.

Μαζὶ μὲ τὸ προηγούμενον βιβλίον τοῦ «Φλογίσματα» τὸ νέο βιβλίον «Στὰ Βάθη» συμπληρώνει τὴν σειρὰ ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ἄλλα βιβλία τοῦ συγγραφέα, ποὺ μερικὰ ὅπως τὸ «Τολμηροὶ ψιθυρισμοί», «Ἐὐλαδικὰ ψελλίσματα» καὶ «Σταθμοὶ ζωῆς» κυκλοφόρησαν καὶ ἔλας σὲ Β' ἔκδοσιν. Τὰ δύο τελευταῖα εἶναι καὶ πολυτίμητα δογητήματα γιὰ ὅσους προβληματίζονται γιὰ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ ἄμωνα καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὰ συνιστώμεν θερμῶς εἰς ὅλους τοὺς ἀνησύχους ἀνθρώπους, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς τῆς ἐποχῆς μας.

Παντελεήμων ΚΑΘΡΕΠΤΙΔΗΣ

Ἄρχιμανδρίτης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἄρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 38, πρρρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προεξῶμεν εἰς ἀνακλήρῳσιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίας Παρασκευῆς - ἁγιοσύνη Λήμου Ἀττικῆς, καλῶμεν τοὺς ἐπισημομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ

υπό του άρθρου 34) 1α του αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρξέως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 22α Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαθρῦτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικές θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμῶς Ἱ. Μητροπόλεως ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων τῶν ἐν λόγῳ κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: α) Τούμπα - Μερτίτι, β) Ἀραχωβιτικῶν, γ) Καθολικῶν, δ) Ἄνω Λουσῶν, ε) Τρεχλοῦς, στ) Κερουσιῶν, ζ) Κρουονερίου.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 15η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Καλαθρῦτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 παρ. 2 καὶ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προτιθέμενοι νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμησέως Θεοτόκου Πεῦκων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐντὸς 20ημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Νεαπόλει τῆ 15η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κάτωθι κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἁγίας Ζώνης Ἀμελάντων, 2) Ἁγίου Ἀθανασίου Δαφνουσῆς, 3) Ἁγίων Ἀναργύρων Κλήματος - Σκοπέλου, 4) Ἁγίας Τριάδος Σίμιας, 5) Ἁγίου Νικολάου Νεοχωρίου Ἰστιαίας, 6) Γεν. Θεοτόκου Αἰμῆς (Β' θέσεως), 7) Ἁγίας Τριάδος Κάτω Στενῆς, 8) Κομ. Θεοτόκου Γερακιοῦς, 9) Ἁγίου Ἀθανασίου Γαλατσᾶδων, 10) Ἁγίου Γεωργίου Κηρίνου, 11) Ἁγίου Νικολάου Καμπιῶν, 12) Ἁγίου Ἰωάννου Καθενῶν, 13) Ἁγίου Ἰωάννου Πολυλόφου, 14) Ἁγίου Ἰωάννου Βουτᾶ, 15) Ἁγίου Ἰωάννου Μύλων καὶ 16) Ἁγίου Δημητρίου Μονοκαρυῆς.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 15η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐ-

φημερίων» καὶ προκειμένου ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν ἀνά μιὰς κενῆς θέσεως Διακόνων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν:

1) Κοιμησέως τῆς Θεοτόκου Παλαιῶ Φαλήρου καὶ 2) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Λεωφ. Συγγροῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Νέᾳ Σμύρῃ τῆ 17η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν ἀνά μιὰς κενῆς θέσεως ἐφημερίων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν:

1) Ἁγίας Τριάδος Ἀργυρουπόλεως, 2) Ἁγίου Πανταλεῶνος Τραυλίων, 3) Κοιμησέως τῆς Θεοτόκου Βούλας, 4) Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης καὶ 5) Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιῶ Φαλήρου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Νέᾳ Σμύρῃ τῆ 17η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἁγίου Ἰωάννης» Κάτω Κερασόβου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρξέως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογίῳ τῆ 18η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυουριάς

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 «περὶ Ἐφημερίων» Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 346) 1976, «περὶ τρόπου πληρώσεως Ἐφημεριακῶν τιμῶν θέσεων καὶ συστάσεως Εἰδικῶν Σχολῶν Ἱερατικῆς Μορφώσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3154) 26-6-1976 σχετικὴν Ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, «περὶ ἰδρύσεως Εἰδικῶν Σχολῶν Ἱερατικῆς Μορφώσεως» καὶ προτιθέμενοι νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Ἁγίας Σοφίας τῆς ἁμωῦμου ἐν Κυουριά Κοινότητος, 2) Ἁγίου Νικολάου Μαγούλας Μαντινείας, 3) Ἁγίου Γεωργίου Τσιταλίων Κυουριάς, 4) Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Τζίβα Μαντινείας καὶ 5) Κοιμησέως Θεοτόκου Εὐάνδρου-Περπαταρίου Μαντινείας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων πιστοποιητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Τριπλίει τῆ 23η Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυουριάς ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντας υπ' όψει τής διατάξεως του Νόμου 346) 1976 «Περί τρόπου πληρώσεως Έφημεριακών τινων θέσεων και συστάσεως Ειδικών Σχολών Ίερατικής μορφώσεως» (ΦΕΚ 142, τ. Α' τής 10 Ιουνίου 1976), τήν υπ' αριθ. 3154 και από 26-6-1976 Απόφασιν τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος (ΦΕΚ 838, τ. Β' τής 28 Ιουνίου 1976) και τὰ άρθρα 33-37 του Κανονισμού υπ' αριθ. 2) 1969 «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό τών Ίερών Κανόνων και τών Έκκλησιαστικών Νόμων όριζόμενα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εις τὸ Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσι τὰ κανονικά και νόμιμα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής έφημεριακής θέσεως Ί. Ναού Ἁγίας Τριάδος Καλογερορράχως.

Έν Καλαμάτα τῆ 27ῆ Ὀκτωβρίου 1979

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ Ν.Δ. 87/1974
ΚΑΝΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Άριθμ. { Πρωτ. 3847
Διεκπ. 1804

Ἀθήνησι τῆ 20-10-1979

Π ρ ό ς

Τὸν Ίερομόναχον Ἀγαθάγγελον Φερτίδην
τέως κληρικόν τής Ίεράς Μητροπόλεως Σερρών
(άγνωστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα εμφανισθῆς ἀτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν.Δ. 87/1974 τῆ 13ῆ Δεκεμβρίου 1979 ἡμέρα Πέμπτη και ὥρα 5ῆ μ.μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, περὶ ὧν κατεδικάσθης ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν. 214/1967 εἰς καθαίρεσιν.

Προσπετιδηλοῦμεν σοι, ὅτι, ἂν μὴ εμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε και ὥρα θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἄρχιμ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Άριθμ. { Πρωτ. 3848
Διεκπ. 1803

Ἀθήνησι τῆ 20-10-1979

Π ρ ό ς

Τὸν Ίερομόναχον Γεράσιμον Σελάρον
τέως κληρικόν τής Ίεράς Μητροπόλεως Βερροίας και Ναούσης
(άγνωστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα εμφανισθῆς ἀτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν.Δ. 87/1974 τῆ 13ῆ Δεκεμβρίου 1979 ἡμέρα Πέμπτη και ὥρα 5ῆ μ.μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, περὶ ὧν κατεδικάσθης ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν. 214/1967 εἰς καθαίρεσιν.

Προσπετιδηλοῦμεν σοι, ὅτι, ἂν μὴ εμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε και ὥρα θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἄρχιμ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκ δι δόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σάμου και Ἱκαρίας
ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν και Γηρομερίου
ΤΙΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Έσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Έξωτερικοῦ : Δολλάρια 15 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ἐγκύκλιος.

Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμου, Τὰ Μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Μητροπολίτου Γυθείου και Οἰτύλου Σωτηρίου, Ἡ Ἐνανθρώπησις Ἰουῦ και Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας.

Σεβ. Ἐπισκόπου Σασίμων Ἱερεμία, Τὸ θέμα τῆς Ὀρθοδόξου Διασποράς.

Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Καθ. Παν/μίου Ἀθηνῶν, Οἰκουμενικὸς θρόνος και Ὀρθόδοξος Διασπορά.

Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Τσέτση, Δυσκολία εἰς τὸν Διάλογον Ὀρθοδοξίας και Ρωμαιοκαθολικισμοῦ;

Ἄρχιμ. Λεωνίδου Πανταζῆ, Περὶ τῆς Ίεράς Παραδόσεως.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικά Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

Κλητήρια επικρίματα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογράφου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.